

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek. Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 17

Letnik X.

Celovec, petek, 4. februar 1955

Štev. 5 (667)

Na tiskovni konferenci ZSZ:

Razkrinkane klevete in hujskaške laži

Tiskovna konferenca, ki jo je priredila Zveza slovenskih zadrug v torek v svoji pisarni v Celovcu, je dala zastopnikom tiska možnost, da se objektivno informirajo o delovanju in premoženjskem stanju slovenskih zadrug in organizacij na Koroškem. Povod za konferenco je dalo dejstvo, da nekateri koroški in drugi avstrijski listi že dalje časa razširjajo o delovanju in ciljih Zadrugne zveze in v njej včlanjenih zadrug neresnične in izmišljene vesti, ki ne škodujejo le omenjenim organizacijam, marveč so takega značaja, da lahko tudi resno ogrozijo mirno sožitje obeh narodov na Koroškem.

Vabilu na konferenco so se odzvali: APA, Deželni tiskovni referat, Die Neue Zeit, Kleine Zeitung, Slovenski vestnik, Slovenski poročevalec in Tanjug, Volkswille ter Volkszeitung. Izmed povabljenih uredništev se samo Allgemeine Bauernzeitung in Salzburger Nachrichten nista udeležili konference. (Kakor znano, sta razen nekaterih drugih prav ta dva lista razširjala najbolj gorostasne laži o slovenskih zadrug in organizacijah, a sta se ko bi bilo treba pogledati resnici iz oči v oči, raje potuhnili.)

Neodgovorna gonja meji na zločin

Poslevodeči podpredsednik ZSZ dr. Mirt Zwitter je uvodoma izrazil začudenje, da vzbujajo razmeroma skromno slovensko zadrugništvo toliko pozornosti v gotovem delu avstrijskega tiska. Čim je znana petorica bivših nacistov svoječasno napovedala ustanovitve „obrambene organizacije proti kulturni in gospodarski aktivnosti iz inozemstva podpirane slovenske iredente“, so se začeli v klerikalnem in nacionalističnem tisku pojavljati članki o „nevarnosti za Koroško“. Zadnje pol leta se je to pisanje stopnjevalo v neodgovorno in deloma že zločinsko gonjo proti gospodarskemu udejstvovanju koroških Slovencev. Članki kot: „Titokomunistični nakupi na Koroškem“ v Volkszeitung, „Z zlatom obloženi osli čez Karavanke“ v Allgemeine Bauernzeitung, „Podtalna borba na Južnem Koroškem“ in „Ogrožena Koroška“ v Salzburger Nachrichten, „Pozornosti vredno priznanje Wedeniga“ in „Sodelovanje Tito—Malenkova na Koroškem“ v Kleine Zeitung in drugi članki prikazujejo nepoučeni javnosti povsem popačeno sliko o dejavnosti slovenskih zadrug in organizacij.

To pa so dejstva

Na vsem pisanju in kriku o gospodarski infiltraciji, o pokupovanju nemških posestev, hiš in parcel ni niti trohice resnice. Iz zemljiške knjige kot edino merodajnega dokumenta je vsakomur razvidno, da imajo slovenske zadruge skupno 213 ha, 12 a in 95 m² zemljiške posesti, ki so si jo pridobile večinoma v prejšnjem stoletju ali pa vsaj že pred več desetletji. Skoro izključno iz slovenskih rok so si po letu 1954 pridobile vsega samo 2 ha, 20 a in 94 m², a so v istem času zgubile 21 ha, 2 a in 84 m², ker je avstrijsko sodišče negativno odločilo v povračilnem procesu glede posestev, ki ga je v nacistični dobi zgubila zadruga v Zvabeku. Zadruga zveza je pripravljena plačati slehernemu 1.000 šilingov nagrade za vsak kvadratni meter, o katerem more dokazati, da ga je kupila preko zgoraj navedenega obsega.

Zapostavljanje slovenskega zadrugništva

Če se že govori o infiltraciji — je poudaril govornik — je treba kot tako označiti ustanavljanje podružnic nemške zadrugne zveze v slovenskih krajih zgolj iz namenov konkurence proti že davno v teh krajih obstoječim slovenskim zadrugam. O bogatih denarnih sredstvih, o katerih toliko piše omenjeni tisk, pa je navedel naslednje številke:

Slovensko zadrugništvo na Koroškem je imelo pred nacistično dobo premoženja za 3.800.000 šilingov, (kar bi odgovarjalo današnji vrednosti vsaj 38 milijonov šilingov) a ga ima danes samo 9 milijonov, ker obratnih

sredstev, ki jih je pobrala nacistična doba, ni dobilo povrnjenih. Dočim je bila nemška zadruga zveza po vojni deležna velikih dotacij iz ERP ter deželnih in državnih sredstev, niso dobile slovenske zadrugne organizacije ničesar. Zato tudi ni čudno, da so naložena sredstva nemške zadrugne zveze na Koroškem že pred enim letom dosegla 44,5 milijona, naloženi kapital pri Zvezi slovenskih zadrug pa niti 4 milijone, njen blagovni promet pa znaša komaj 4% vrednosti onega pri nemški zvezi. Razen skromnih prispevkov zadrugne centralne na Dunaju za šolanje zadrugnega naraščaja je Zvezi slov. zadrug pri gradnji hotela v Sekiri in dveh zadrugnih magacinov priskočila na pomoč samo zadruga organizacija Slovenije z darilnimi pošiljkami cementa in opeke, v ostalem pa je v svoji dejavnosti nave-

Še vedno visoka napetost na Daljnem vzhodu

Okoli spora med Ljudsko republiko Kitajsko in Čangkajskom za Formozo ter za obalne otoke vzdolž kitajske obale, se je v zadnjem tednu razpletla živahna, lahko celo rečemo, mrzlična diplomatska, politična in tudi vojaška dejavnost.

Trenutni predsednik Varnostnega sveta OZN, predstavnik Nove Zelandije, je uspel, da je bil sprejet njegov predlog, naj Varnostni svet razpravlja o možnosti premirja med obema kitajskima nasprotnikoma. Varnostni svet je nato sprejel še sklep, da se pritegne k tej razpravi tudi predstavnik Ljudske republike Kitajske. Medtem je generalni tajnik OZN vabilo pekinški vladi že odposlal. Zanimivo ob tem sklepu je bilo privoljenje ZDA, ko vendar sovjetski predlog za pritegnitev LR Kitaj-

zana zgolj na zmogljivost svojih 50 včlanjenih zadrug in okoli 6.000 organiziranih slovenskih zadrugnikov na Koroškem. Volkszeitung ima verjetno prav, ko dokazuje, da je zasluga ÖVP-jevskega državnega sekretarja Grafa, da Dunaj sedaj odreja uvozno dovoljenje za gradbeni material, ki ga je hotela podariti zadruga pekarna v Kranju kot pomoč za izgradnjo kmetijske šole v Podravljah. Znano je namreč, kako zelo pri srcu je g. Grafu gospodarski napredek malih in srednjih kmetov na Koroškem!

Enkrat tako — drugič drugače

Popolnoma drugače kakor hujskaški tisk, pa na uradnih mestih ocenjujejo pomen in dejavnost slovenske zadrugne organizacije vselej takrat, kadar se le-ta poteguje za svoje pravice. Takrat jo deželna vlada, kmetijska zbornica in zbornica za trgovino in obrt v svojih odklonilnih odgovorih označujejo kot gospodarsko nepomembno ali pa jo v svojih publikacijah komaj omalovaževalno omenjajo. Na tiskovni konferenci so se novinarji lahko seznanili z vrsto tozadevnih dokumentov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pred razgovori med Titom in Naserjem

Danes ali jutri, kadar bo pač priplula v Suez jugoslovanska šolska ladja »Galeb«, na kateri se maršal Tito vozi s svojega obiska v Indiji in Burmi nazaj v domovino, se bosta na »Galebu« sestala predsednik FLR Jugoslavije in ministrski predsednik egiptovske vlade.

Ministrski predsednik Naser bo pričakal maršala Tita v Suez, ob vhodu v prekop, kjer se bo s svojim spremstvom, v katerem bodo še nekateri člani egiptovske vlade, vkrcal na ladjo in se zadržal na njej ves čas, ko bo plula skozi Sueski prekop, to je kakih 15 ur. Med tem časom bosta oba državnika razgovarjala zlasti o vprašanjih, ki se tičejo njihovih držav. Kakor predvidevajo, pa bosta maršal Tito in Naser obravnavala tudi splošna svetovno-politična vprašanja.

V političnih krogih egiptovskega glavnega mesta Kaira pripisujejo sestanku med Naserjem in maršalom Titom velik pomen, predvsem v zvezi z bojem miro-ljubnih sil v svetu za ohranitev miru.

Nenadna smrt danskega premiera

Ministrski predsednik Danske, socialist Hans Hedtoft, je minulo soboto umrl za srčno kapjo v svoji hotelski sobi v Stockholmu. Prejšnji dan se je udeležil še zasedanja Nordijskega sveta, na katero je prišel v Stockholm.

Ob smrti danskega ministrskega predsednika je Socialistična internacionala v svojem obzljalu, ki ga je izrazila danski socialistični stranki, ugotovila, da je mednarodno socialistično gibanje z njim zgubilo velikega moža, ki je od mladosti vse svoje sile posvetil socializmu, svobodi in za blagor danskega ljudstva. Med ostalimi socialističnimi strankami in organizacijami je izrazil svoje sožalje socialistični stranki Danske tudi podkancler dr. Schärff v imenu SPO.

Posle ministrskega predsednika Danske je sprva začasno nato pa s kraljevim potrdilom pravomočno prevzel dosedanji zunanji minister H. C. Hansen, ki prav tako pripada socialistični stranki.

Slovenska prosveta v Trstu v novem razdobju

Prvi občni zbor slovenske prosvetne organizacije v Trstu zadnjo nedeljo je bil popolnoma pod vtisom novih razmer po londonskem sporazumu med Jugoslavijo in Italijo. To se odraža tudi v spremembi imena dosedanje Slovensko-hrvatske prosvetne zveze v Slovensko prosvetno zvezo, ker združuje zveza po londonskem sporazumu le še društva bivše cone A, torej ozemlja, kjer prebivajo samo Slovenci. V zvezi z novimi razmerami je tudi ponovno izvoljeni predsednik poudaril:

Slovensko prosvetno organizacijo v

Trstu čakajo v novem razdobju zelo važne naloge. Zavzemati se mora za to, da se mrtvilo premaga, da se s sporazumom obljubljeni prosvetni domovi zarez zgradijo in izročijo slovenskim organizacijam v uporabo. Organizacija se bo morala potegovati za natančno izvajanje vseh določenih spomenice o sporazumu in Posebnega statuta o prosveti in kulturni enakopravnosti slovenskega prebivalstva ter pritegovati zmeraj širše sloje k prosvetnemu delu. Naše usode se polagoma boljšajo. Po najnovejših dogodkih lahko skle-

pamo, da stopata Italija in Jugoslavija na novo pot medsebojnega upoštevanja, sodelovanja na gospodarskem področju in izboljševanja kulturnih odnosov med obema državama. Tržaški Slovenci spremljajo take pojave z novimi nadami. Pričakujejo, da se razvijejo med Italijani in Jugoslavlani, pa tudi med italijanskim in slovenskim prebivalstvom v Trstu strpnejši in plodnejši odnosi, ki bodo koristni za obe strani.

V poročilih so posamezni referenti temeljito prikazali položaj tržaških Slovencev na kulturno-prosvetnem področju in podali smernice za bodoče delo, ki nalaga včlanjenim društvom še večjo odgovornost, ker morajo prevzeti nase naloge neposrednih braniteljev slovenske šole, jezika in koristi slovenskega človeka na sploh.

Poleg predstavnikov iz Gorice se je udeležil občnega zbora v Trstu tudi predsednik SPZ tov. dr. Franci Zwitter, ki je v svojih pozdravnih besedah poudaril, da ostali zamejski Slovenci s posebno pozornostjo gledamo na občni zbor slovenske kulturne predstavnice v Trstu še zato, ker so Tržaški Slovenci s svojo borbo dosegli širok narodno-zaščitni statut, za katerega želimo, da bi postal vzor vzajemnega sodelovanja dveh narodov-sosedov ne le v korist teh dveh prizadetih, marveč v korist splošnega miru v svetu.

Delo slovenskih mandatarjev na Tržaškem

Pred nekaj dnevi je delegacija slovenskih občinskih mandatarjev nekdanjega Svobodnega tržaškega ozemlja obiskala predstavnika italijanske vlade v Trstu dr. Palamaro in mu izročila spomenico v zvezi s posebnim manjšinskim statutom, ki je bil sklenjen ob jugoslovansko-italijanskem sporazumu o rešitvi tržaškega vprašanja. V spomenici so med drugimi postavljene naslednje zahteve slovenskega prebivalstva na Tržaškem: preklic vseh fašističnih zakonov, ki so služili in ponekod še služijo zatiranju in raznarodovanju Slovencev, prepoved razpihovanja nacionalne mržnje s posebno odredbo, postavitev slovenskih napisov poleg italijanskih, zaposlitev slovenskih urad-

nikov v vseh glavnih vladnih in oblastvenih ustanovah itd.

Delegacija je o svojem obisku pri vladnem komisarju poročala vsem slovenskim županom in slovenskim članom občinskih svetov vseh občin na Tržaškem, ki so imeli minulo nedeljo sestanek. Na sestanku so člani delegacije občinskim mandatarjem priporočali, naj na svojih področjih uveljavljajo odredbe posebnega manjšinskega statuta, čeprav se višje italijanske oblasti temu upirajo. Govora je bilo tudi o posebni spomenici, ki jo bodo poslali ministrskemu predsedniku Scelbi, in o možnosti, da bi šla k ministrskemu predsedniku v Rim posebna delegacija tržaških slovenskih mandatarjev ter mu obrazložila svoje želje in zahteve.

Kdo ima prav v Zapadni Nemčiji?

Notranja nasprotja v Zapadni Nemčiji med Adenauerjevo vlado na eni in socialistično opozicijo ter nekaterimi drugimi nasprotniki nemške oborožitve na drugi strani so se v zadnjem tednu občutno zaostila. Neposredni vzrok te zaostitve sta bili pismi, ki sta jih nedavno poslala drug drugemu predsednik zapadnonemške socialdemokratske stranke Erich Ollenhauer in zapadnonemški kancler Adenauer.

Kakor znano (pisali smo o tem v članku »Moskva z vsemi sredstvi proti pariškemu sklepu« v zadnji številki našega lista), je Ollenhauer v svojem pismu zahteval od kanclerja, naj ukrene vse, da bi — s ciljem najti skupne osnove za združitev Nemčije — prišlo do razgovorov med zapadnimi silami in sovjetsko vlado še pred končnim sprejetjem pariških sporazumov v parlamentih zapadnoevropskih držav. V svojem odgovoru je zapadnonemški kancler uporabil za odklonitev socialistične zahteve svoje stare argumente, češ, da zapadne sile povezujejo svoje obljube zavzeti se za združitev Nemčije prav s predhodno ratifikacijo pariških sporazumov in da bo nemški vladi skupno s svojimi atlantskimi in evropsko-unijskimi partnerji uspelo, prepričati sovjetske voditelje o svoji miroljubnosti, tako da bodo tudi po ratifikaciji pariških sporazumov še pripravljani na razgovore za rešitev nemškega problema.

Da tak zgolj propagandistični odgovor ni mogel zadovoljiti nemških socialistov, je razumljivo. Odziv v njihovih vrstah je zato bil tak, da je nekoliko omajal ugled vlade v očeh velikega če ne že največjega dela nemškega ljudstva. Na veliki manifestaciji minulo soboto v Frankfurtu, na kateri so sodelovali tudi predstavniki zapadnonemških sindikalnih organizacij ter predstavniki protestantske cerkve in ki je bila naperjena proti sprejetju pariških sklepov, je po pobudi socialnih demokratov bil razglašen »Nemški manifest«, ki poudarja, da mora imeti združitev Nemčije — ohraniti tozadevni sporazum med štirimi zasedbenimi silami na vsak način in brezpogojno prednost pred ponovno oborožitvijo in snovanjem vojaških skupnosti. Postavljena je bila tudi zahteva po plebiscitu o oborožitvi, kajti »odločitve o tako pomembnem vprašanju ni mogoče prepustiti 500 parlamentarnim poslanecem«. Tako imenovani »Nemški manifest«, ki so ga podpisale številne ugledne osebnosti nemškega javnega življenja, se z vso odločnostjo zoperstavlja oborožitvi i Zapadne i Vzhodne Nemčije, ker bi taka pot »za nedogleden čas pokopala vsa upanja na skorajšnjo združitev«.

Mimo takega nastopa tudi Adenauerjeva vlada zlahka ne bo mogla, ne da bi se okužila s sumom, da je sploh proti nemški združitvi, ker ni argumenta, ki bi lahko prepričal večino nemškega naroda, naj se komur koli ali čemur koli na ljubo odpove zopetni združitvi obeh sedanjih Nemčij.

Nemški socialisti so šli še korak dalje v svojem boju proti pariškemu sporazumu. Odklanjajo jih ne le iz političnih, ki najbolj prihajajo do izraza v »Nemškem manifestu«, ampak tudi iz vojaških razlogov. Pravijo, da bi bila oborožitev, omejena po pariških sporazumih, povsem nezadostna za morda kdaj potrebno učinkovito obrambo v današnjem atomskem veku. S tem svojim argumentom nemški socialisti upajo — gotovo ne brezuspešno — pritegniti na svojo stran tudi precejšen del onih, ki so sicer za oborožitev a odločno proti trenutno očitnemu zapostavljenju Zapadne Nemčije v sklopu Evropske unije.

Čeprav gre odpor proti oborožitvi v Zapadni Nemčiji na videz zelo na roko tozadevnim sovjetskim željam, vendar nihče ne more trditi da ravna po budni ki tega odpora, voditelj zapadnonemške socialdemokratske stranke, pod sovjetskim vplivom. Ponovno odločno odklanjanje skupne akcije, ki jo često predlagajo zapadnonemški socialisti, predstavniki Vzhodne Nemčije, je najboljši dokaz za to, da izhaja odpor proti oborožitvi iz iskrenega prizadevanja, izogniti se vsemu, kar bi lahko še za dalje časa ali celo za vedno onemogočilo nemško združitev. Z ozirom na dejstvo, da bi trajno razkosana Nemčija ob še tako izenačenem ravnanju sil na Vzhodu in na Zapadu nuj-

O pripravah za zakon o kmetijstvu

Cedalje bolj kritični položaj delovnih kmetov ob naraščajočih profitih veleposelstnikov v naši državi zahteva izdatne pomoči s strani države. Posebej je ta pomoč potrebna za izboljšanje položaja kmečkega prebivalstva v alpskih predelih, predvsem pa položaja gorskih kmetov. Le-ti nosijo zaradi minimalne površine rodovitne zemlje na člana družine in poleg rizika vremena, še riziko, ki je povezan z neustaljenimi cenami za njihove pridelke. Nosijo pa tudi breme težavnejše obdelave zemlje in otežkočenega spravila pridelkov do tržišč. Ob takem položaju razumljivo najbolj občutijo sedanjo agrarno politiko, ki ni dovolj zakonito zasidrana.

Že dalje časa je govora o potrebi splošnega zakona, s katerim naj bi bila odpravljena vsa obstoječa protislovja v avstrijskem kmetijstvu samem. Potrebno pa je tudi, da se primerno zaščiti obstoj in nadaljnji razvoj delovnih kmetov, ki so ob sedanjem anarhičnem uveljavljanju privatnega kapitala utrpeli iz leta v leto vedno večjo gospodarsko škodo.

Tega perečega problema se je dotaknil tudi minister za kmetijstvo in gozdarstvo Thoma, ko je na letnem občnem zboru Zveze delodajalcev v kmetijstvu in gozdarstvu v Grazu govoril o razvoju na agrarnem sektorju avstrijskega gospodarstva. Dejal je, da v njegovem ministertvu pripravljajo »zakon o kmetijstvu«, ki naj bi nadomestil sedanje gospodarske zakone, med katere spadata tudi zakon o gospodarstvu z mlekom in žitom ter zakon o prometu z živino. Veljavnost teh zakonov poteče 30. junija tega leta. Njihovo podaljšanje bi naletelo na težave v zvezi z zakonom o gospodarskih polnomočjih v vojni.

Kmetijstvo naj postane državna zadeva

Napovedani zakon bo — kakor je minister sporočil — zasnovan na duhu enakopravnosti, vendar je za njegovo veljavno sklenitev potrebno, da se z zakonom spremeni tudi ustava. Sedanja ustava namreč pravi, da je kmetijstvo stvar zveznih dežel, s tem zakonom pa bi postalo državna zadeva. Minister je dejal, da je

Štajerski deželni glavar z gospodarsko delegacijo na Reki

Pod vodstvom štajerskega deželnega glavarja dr. Krainerja se je mudila ta teden na Reki štajerska gospodarska delegacija, ki je imela s predstavniki reške občine in s tamošnjimi gospodarstveniki ter predstavniki pristanišča in prevoznih podjetij važne gospodarske razgovore. Da bi se seznanila z možnostmi, ki jih lahko nudi pristanišče na Reki, si je delegacija ogledala pristanišče in razne naprave v luki, skladišče za les in tudi ladjedelnico. Deželni glavar Krainer je izjavil novinarjem, da ga je ugodno presenčila dobra organizacija ter živahni promet v pristanišču. Dejal je tudi, da so bili

Uspešno delo koroške žandarmerije

In vendar še nepojasnen velikovski zločin

Deželno žandarmerijsko poveljstvo za Koroško navaja v svojem poročilu za leto 1954, da je v minulem letu število zločinov v primeri s prejšnjim letom nekoliko padlo. V poročilu je med drugim tudi povedano, da je varnostnim organom v minulem letu uspelo razjasniti zločine in prijeti storilce. Aretirali so 725 oseb, ki so zagrešile težje zločine. Intervenerili pa so koroški varnostni organi v stotinah raznih drugih primerih zločinov in prestopkov.

V izvlečku podajamo številke o nekaterih zločinih in prestopkih, ki so bili izvedeni v minulem letu. Proti telesni in življenjski varnosti je bilo storjenih 273 zločinov in prestopkov, proti svobodi osebe 250 zločinov in proti tuji lastnini 1226 zločinov ter 2712 prestopkov. Pri 203 primerih seksualnih zločinov so varnostni organi podvzeli 108 aretacij. V območju deželnega žandarmerijskega poveljstva so bili storjeni trije umori, kate-

no stalno nosila v sebi kal vojne nevarnosti, lahko smatramo, da je v sedanji razvojni smeri pravilna borba nemških socialistov proti Adenauerjevi v mnogočem nestvarni, enostranski politiki.

edino država v stanju, da ustvari učinkovito in za celo kmetijstvo enako veljavno tržno ureditev.

S pripravami za ta »zakon o kmetijstvu« sta se pred kratkim bavila konferenca prezidentov kmetijskih zbornic in izvršni komite »Bauernbunda«. Po vsem tem izgleda, da se »Bauernbundu« zelo mudi, da bi se zakon čimprej spravil v parlament. Kaj se more pri tej naglici koristnega izcimiti, ni težko uginiti, ko vemo da je bil v parlamentu odbit že prvi osnutek prav zaradi svoje enostranosti. Zaključki na omejeni konferenci, da je »zaradi posebne važnosti proizvodnje živil v državi in zaradi velikega pomena zdravega kmečkega stanu« potrebno, da se »dosežejo narodnogospodarsko upravičene cene ter da se odpravijo težave pri vnovčenju kmetijskih pridelkov«, so zelo puhli. Po našem mnenju mora zakon o kmetijstvu vsebovati več.

Potrebno je znižanje proizvodnih stroškov za družinske kmečke obrate

Narodnogospodarsko upravičenih cen ni mogoče doseči, če v zakonu o kmetijstvu ne bo poskrbljeno za znižanje proizvodnih stroškov za več kot 70% avstrijskih kmetij. Toliko je namreč družinskih kmečkih obratov, ki imajo zaradi dosedanjega zapostavljanja in omalovaženja njihovih potreb po sedanjih merodajnih činiteljih proizvodne stroške večinoma višje, kakor so sedanje cene za žito, mleko in živino. Višjim proizvodnim stroškom pa je v glavnem vzrok predraga delovna sila, ki se je mora družinski kmečki obrt — hočeš, nočeš — posluževati.

K rešitvi tega problema potom zakona o kmetijstvu pa konferenca ničesar ni predlagala. Minister Thoma je samo napovedal, da se pogajajo za dodelitev novih kreditov v višini 100 milijonov šilingov za mehanizacijo kmetijstva pod enakimi pogoji kakor je bilo lani razdeljenih 300 milijonov šilingov. Nadaljnji kredit v znesku 100 milijonov šilingov pripravljajo za izboljšanje kmečkih poslopij. Ob pogojih, pod katerimi so se podeljevali ti krediti lani, se položaj družinskih kmečkih obratov ni izboljšal in njihovi proiz-

štajerski gospodarstveniki že doslej docela zadovoljni s kakovostjo, cenami in hitrostjo storitev reškega pristanišča in da je zato že letos pričakovati porast tranzitnega prometa zlasti iz Štajerske pa tudi iz ostale Avstrije preko Reke. Časopisi tudi poročajo, da bo Štajerska sodelovala na letošnjem reškem pomorskem velesejmu.

Z namenom pritegnitve še drugih držav za tranzitni promet preko Reke je odpotovala reška gospodarska delegacija na Madžarsko in Češkoslovaško, na povratku pa se bo ustavila tudi v Avstriji.

vodni stroški se niso znižali. S kompletno mehanizacijo posameznih obratov kmečkim vsem ni pomagano. Proizvodne stroške učinkovito znižati in položaj na vasi znatno utrditi more zaenkrat samo učinkovita podpora javnim strojnimi postajam, katerih lastnik je dežela ali občina.

Drugi učinkovit ukrep pa bi bila

praktična kmetijska služba po vaseh

s smotrom, sodobno urediti kmečko gospodarstvo. Kmetijska služba, kakršno prakticira koroška kmetijska zbornica, kjer sedi v pisarnah 160 uradnikov, medtem ko na vasi pada potrošnja umetnih gnojil in z njo padajo tudi pridelki, je zanič in očito kriči po zakoniti ureditvi.

Problem, ki mora pri nas najti svojo rešitev v zakonu o kmetijstvu, je brez dvoma ureditev in vskladitev kmetijske proizvodnje. Če to potrebo navaja kot pogoj za učinkovitost »zakona o kmetijstvu« švicarska kmečka zveza, kjer ta zakon že obstoja, potem je to treba vsakakor upoštevati tudi pri tukašnjem podobnem zakonu, da bo vsaj enakovreden švicarskemu ali celo boljši od njega, ne pa slabši.

Za učinkovito ureditev in vskladitev kmetijske proizvodnje pa so potrebne obsežne predpriprave, med katere spadajo na prvem mestu ustrezna agrarna reforma, komasacija zemljišč ter proučitev in organizacija proizvodnih področij. Ako zakon o kmetijstvu ne bo rešil tudi take in podobne probleme in se omejil samo na cene, potem je že vnaprej očitno, da bo služil samo veleagrarcem, delovni kmet pa bo še naprej izpostavljen pritisku prav s strani teh krogov in čedalje večji stiski in revščini. (bl)

GOSPODARSKI DROBIŽ

Avstrijska zunanja trgovina 1954

Centralni urad za statistiko navaja v svojem poročilu o uspehu avstrijske zunanje trgovine v letu 1954, da je vrednost izvoženega blaga znašala 15,9 milijarde šilingov, uvoženega pa 17 milijard šilingov. Razlika med vrednostjo izvoženega in uvoženega blaga izkazuje torej 1,1 milijarde šilingov deficita. V primeri s prejšnjim letom je vrednost izvoza narasla za 20 odstotkov, uvoza pa za 28 odstotkov.

V minulem letu manj krušnega žita

Poročilo avstrijskega fonda za žito pravi, da so do konca leta 1954 pripeljali na trg skupno 275.000 ton krušnega žita, od tega 166.000 ton pšenice in 109.000 ton rži. Ta količina je za okoli 79.000 ton nižja, kakor v prejšnjem letu.

Pomanjkanje opeke

Pojačena gradbena dejavnost v letošnji zimi, ki je poleg ugodnega vremena pospešena tudi z novimi metodami notranje kurjave, je povzročila občutno pomanjkanje opeke. Ker so avstrijske tovarne kljub visoki proizvodnji, o kateri smo poročali zadnjič na istem mestu, vse zaloge opeke že razprodale, je na razpolago samo še tekoča proizvodnja onih tovarn, ki imajo na razpolago naprave za umetno sušenje. Ti obrati pa obsegajo samo tretjino skupne kapacitete.

Proizvodnja avtomobilov »Volkswagen« narašča

Nemška avtomobilska tvrdka »Volkswagen« je v letu 1954 izvozila 108.922 vozil, kar pomeni 40.165 vozil več kakor v letu 1953. Tovarne »Volkswagen« so prvič prodale svoje avtomobile tudi na avstralskem, novozelandskem in mehiškem trgu. Proizvodnja v minulem letu se je dvignila na 242.637 avtomobilov, to je za 63.000 več kakor v prejšnjem letu. V tovarnah »Volkswagen« je zaposlenih 25.000 delavcev.

Pred kulturnim praznikom slovenskega naroda

Prihodnji teden praznuje ves slovenski narod svoj vsakoletni Prešernov teden in 8. februar — dan obletnice smrti največjega slovenskega poeta dr. Franceta Prešerna — je že od leta 1944, ko je Slovenski narodnoosvobodilni svet izdal tozadevno poseben odlok, zakonito predpisan kulturni praznik slovenskega naroda. Letošnji kulturni praznik bo po sklepu Ljudske prosvete Slovenije predvsem posvečen skrbi za knjižnice in čitalnice, njihovi ureditvi in obogatitvi. V ta namen so slovenske založbe sklenile tudi 20 do 50 odstotni popust pri nakupu knjig za knjižnice.

Koroški Slovenci smo kulturno najtesneje povezani s celokupnim slovenskim narodom, zato je razumljivo, da bomo tudi mi v primerni obliki obhajali največji slovenski kulturni praznik — Prešernov dan in Prešernov teden. Naj letos ob tej priložnosti tudi naša skrb v prvi vrsti namenjena ureditvi in razširitvi naših društvenih knjižnic, v katere bodo prihajali ljudje z zavestjo, da je dobra in lepa knjiga eden izmed največjih narodovih zakladov in svetinj, da so knjige doma in v knjižnici „tiste večne luči narodne in človeške kulture, katerim priliva olje, čim več jim ga jemlješ in sprejemaš vase“.

Ne morem si zamisliti človeka, ki bi ne prebral nobene knjige. Še manj pa prosvetnega društva, ki bi ne imelo knjižnice. To bi bile hiše brez ognjišča. Besede, ki jih je zapisal najplodovitejši še živeči slovenski pisatelj France Bevk. Ali ne veljajo v vsej svoji resničnosti tudi za nas in naša društva? Tudi mi nečemo biti in nečemo imeti hiš brez ognjišča, marveč hočemo, da bodo društvene knjižnice postale dejansko svetišča kulture po naših vaseh. V polni meri se zavedamo, da je prav slovenska knjiga tista, ki je in bo zapetila in obrodila v našem človeku narodno zavest ter tako bistveno pomagala reševati našo narodnostno skupino pred poginom. Zato naj ne bo slovenskega prosvetnega društva na Koroškem, ki ne bi razpolagalo z lastno društveno knjižnico, prav tako pa tudi ne sme biti po naših vaseh družine, ki v svojem domu ne bo imela urejeno čim bolj bogato zasebno knjižnico oziroma knjižno polico.

Danes, ko vemo, kaj pomeni knjiga za posameznika in za celotni narod, nam mora biti slovenska knjiga največja svetinja, saj ne govorimo v njej in iz nje le materin jezik, marveč živimo v njej narodova duša in je njegovo močeno kulturno orožje. Kako pomembno vlogo je odigrala v zgodovini našega naroda prav slovenska knjiga, ni treba podrobno razčlenjevati, če se zavedamo dejstva, da nam je stala ob strani v najtemnejših dneh in da je rešila slovensko ljudstvo takrat, ko je stalo na robu pogina. Treba pa je hkrati poudariti tudi njeno drugo veliko poslanstvo: s slovensko knjigo in slovensko kulturo sploh se je naš številčno sicer majhni narod šele uspešno kot enakovreden uvrstil med ostale kulturne narode, med katerimi danes sprito neminljivih stvaritev naših velikih pisateljev in pesnikov gotovo ne zavzema zadnje mesto.

S ponosom in ljubeznijo se bomo torej čim bolj pogosto zatekali k slovenski knjigi, spoznavajoč načelo, da je branje najenostavnejša pot k izobrazbi. Knjiga odkriva človeku zakladnice duha, mu širi obzorja, pogloblja znanje in ga dviga na višjo kulturno raven.

In doseči to, mora biti prvenstveni cilj nas vseh in vsakega posameznika posebej, kajti človek brez zadostne izobrazbe je nedvomno manj vreden človek, ki pogosto ne zmora naporov, ki jih od njega zahteva življenje; čut manjvrednosti mu ne dopusti, da bi postal samozavesten in ponosen, marveč se navadno v svoji brezbrzičnosti zadovoljuje s tem, da uravnavajo njegovo življenjsko pot tisti, ki so se po znanju in izobrazbi dvignili nad njega. Neizpodbitna dejstva pričajo, da se kot posledica prav takega pojava začneja razvijati izkoriščanje in zapostavljanje, kar končno privede do zelo nezdravega nesorazmerja med posameznimi plastmi ljudstva.

Če smo pošteni, moramo priznati, da taki pojavi tudi ali pa prav posebno med našim kmečkim življenjem, kateremu pripada pretežna večina našega ljudstva, niso nobena redkost. Ni to morda izraz naravne duševne zaostalosti, marveč je to žalosten produkt na-

črtne vzgoje s strani tistih, ki so z lažnivo krilatitico „Čemu izobraževati ljudi — čim več bodo vedeli, tem bolj bodo nesrečni!“ zavestno puščali preproste ljudi v temi nevednosti, zavedajoč se, da jih bodo le tako mogli po mili volji izrabljati — v svoje osebne ali družbene interese. Kolikokrat še danes lahko slišimo pripombo, češ, če kmečki fant začne brati, se mu vzbudi hrepenenje po svetu, po življenju drugod, kar pa je — razen redkih primerov — popolnoma zgrešena misel. Kar so že zdavnaj spoznali drugi sloji ljudstva, to mora končno spoznati tudi naš kmečki človek na podeželju: knjiga ni razkošje, ki si ga more privoščiti le tisti, ki ima čas in denar, marveč je najbolj potrebno in hkrati tudi najcenejše sredstvo pri vzgoji in izobrazbi samega sebe in drugih. Tudi v kmetijstvu je vsestranska, zlasti pa še strokovna izobrazba tista podlaga, ki dviga samozavest kmeta in mu daje pobudo za dvig njegovega gospodarstva

Dr. France Prešeren

na višjo in s tem tudi na donosnejšo stopnjo. Predvsem važno je, kakor pravi slovenski pisatelj Bogomir Magajna, da je človek, ki je prežet z znanjem in lepoto, človek na višji ravni življenja, je človek srčne kulture in merilec daljnih obzorij.

Ko smo spoznali veliki pomen knjige za izobraževanje posameznikov in ljudskih mas, potem nam bo tudi lažje razumljiva pomembna vloga, ki jo v kulturno-prosvetnem življenju zlasti na podeželju odigra društvena knjižnica. Zavedajmo se, društvene knjižnice so nam neogibno potrebne za izobrazbo in kulturno vzgojo mladine in odraslih; poleg šol in drugih prosvetnih ustanov morajo prav one biti dostopne slehernemu našemu človeku, ki bo v njih črpal znanje in moč.

Naj velja torej tudi za nas koroške Slovence ob letošnjem kulturnem prazniku slovenskega naroda vodilo: posvetimo vso skrb ureditvi in opremitvi naših društvenih knjižnic; zastavimo si za Prešernov teden hvaležno nalogo: v vsaki slovenski hiši naj bo skrbno opremljen kotiček za knjige, v vsakem društvu pa bogato urejena knjižnica, v kateri bi se morali stari in mladi shajati redno in z veseljem. S takim delom bomo sejali plemenito seme, ki bo v bodočnosti rodilo bogate sadove. — rj.

Koroška je dobila novo radio-oddajno postajo

Letno 30 milijonov za modernizacijo radijskih naprav — Televizija na vidiku

Zvezni minister za promet in podzavljena podjetja dipl. inž. Waldbrunner je minuli petek predal svojemur namenu novo radio-oddajno postajo, ki so jo v preteklem letu zgradili na vzhodni strani ob Vrbskem jezeru.

Novi radio-oddajnik za srednje valove z jakostjo 25 kilovatov je štirikrat močnejši od oddajnika v St. Petru ter je zgrajen po najodobnejših vidikih in opremljen z najmodernejšimi tehničnimi napravami. Za anteno mu služi zaenkrat 110 m visok jeklen stolp, ki ga pa nameravajo pozneje še podaljšati in bo preselel višino 200 m. Z dnevom otvoritve je nova oddajna postaja prevzela oddajo I. programa, oddajnik v St. Petru, ki je z jakostjo 7 kW doslej vršil to nalogo, pa bo v kratkem prevzel oddajo II. programa, s čimer se bo zboljšal sprejem tudi tega programa, ki ga trenutno oddaja še provizorični oddajnik nizke jakosti 0,2 kW. Vendar bo tudi to samo prehodna ureditev, ker je v načrtu, da bodo k novi oddajni postaji ob Vrbskem jezeru zgradili še drugi oddajnik za srednje valove. V teku pa so tudi že priprave za zgraditev velike ultrakratkovalne postaje na Dobraču, ki bo imela dva UKV-oddajnika, oba z jakostjo 50 kW. Po uresničitvi teh načrtov smatrajo, da bo razpolagala Koroška z najboljšo radio-oddajno mrežo v Avstriji.

Za izgraditev in modernizacijo radio-tehničnih naprav porabi Avstrija letno 30 milijonov šilingov. Za postavitev nove postaje ob jezeru je bilo potrebnih 9 milijonov. Dva slična oddajnika sta bila pred kratkim postavljena v Grazu in Dornbirnu, v kratkem pa bo izročen svojemu namenu še četrti v Innsbrucku.

Razen tega so bili v zadnjem letu zgrajeni še 4 novi UKV-oddajniki. Skupno ima Avstrija sedaj že nad 80 oddajnih postaj in lokalnih ojačevalnih oddajnikov, ki posredujejo poslušalcem iz 7 studijev dnevno 75 ur radio-prgrama. Minister Waldbrunner je v svojem otvoritvenem govoru v Celovcu omenil tudi potrebo uvedbe televizije (gledanja na davaljavo). V to svrhu bo že letos porabljenih 30 milijonov šilingov, 18 milijonov pa za postavitev močne UKV-oddajne postaje, ki bo oddajala za prekomorske dežele.

NOVE KNJIGE

Islandski zvon, Halldor Laxness (Can-karjeva založba, Ljubljana, 480. str.)

Islandija, le malo znana deželica v Severni Evropi, domovina starodavnih „sag“, ki pripovedujejo o življenju pred davnimi stoletji, se nam odkriva z vsemi tradicionalnimi posebnostmi tudi v Laxnessovem romanu „Islandski zvon“. Ni to kakšna mehko zvoneča povest o lepem in mirnem življenju in udobju, marveč krepko zajeta ponazoritev ljudi, ki so jim delo in napori za premaganje revščine in zaostalosti vsebina vsega njihovega nikakor ne lahkega življenja. Pisatelj nas povede v dobo, ko je bila Islandija odvisna od Danske, zato je eden izmed glavnih motivov njegove trilogije borba za samostojno in svobodno domovino, pogostokrat demonstrirana v osebah in dejanjih junakov starih „sag“, kar daje njegovi stvaritvi močan pečat nacionalne romantike. Njegovo pripovedovanje pa je hkrati tudi odkrito slikanje značajev, pri katerem s humoristično ironijo predstavlja osebe take, kakršne dejansko so: z vsemi njihovimi dobrimi in slabimi lastnostmi.

Pisatelja Laxnessa, ki je po svojih umetni-

nah zaslovel daleč po svetu in je bil že dvakrat predlagan za Nobelovo nagrado, nazivaj popotnika in iskalca, ki v svojih knjigah izpoveduje vero v prihodnji pravičnejši svet. Ta naziv opravičuje tudi s svojim „Islandskim zvonom“, o katerem je zapisala založba, da bi ga lahko imenovali „sago o islandskem ljudstvu“, pripoved o najbolj temnem, nesrečnem času njegove zgodovine, hkrati pa da je tudi brezčasna podoba vsakega človeškega prizadevanja za pravico, vsakega boja za življenje in svobodo.

„Islandski zvon“ upravičeno lahko uvrščamo med velike nordijske romane svetovno znanih avtorjev Gunnarsona, Undsetove, Björnsona in drugih. Zato je tem bolj razveseljivo, da smo tudi Slovenci dobili to mojstrsko delo v prevodu, ki ga je iz nemščine oskrbel Jože Udovič, kajti spoznalni bomo lahko, da pisateljeva domovina Islandija ni samo divji goli otok, na katerem vladajo krute naravne sile, marveč da je tudi ta deželica bivališče krepkega in sposobnega ljudstva, ki že dolga stoletja hrani spomenike in zaklade zgodnjega kulturnega življenja.

Dr. Mirko Rupel:

49

SLOVENSKI JEZIK

Prislovna določila

Besede ali besedne skupine, ki pojasnjujejo povedek glede na kraj, čas, način ali vzrok, so prislovna (adverbialna) določila. Ločimo:

1. prislovno določilo kraja na vprašanje: kam? kje? kod?
2. prislovno določilo časa na vprašanje: kdaj?
3. prislovno določilo načina na vprašanje: kako?
4. prislovno določilo vzroka na vprašanje: zakaj? čemu?

Zgledi: Pojdi domov! Napotil se je v gozd. Tukaj nam je dobro biti. Sedeli so okoli ognja. Tod je najbližja pot. — Nocoj je prav lep večer, jutri bo svetel dan. Pred leti je bilo. — Bolnik žalostno stoče. Brez ključka je zaklenjeno. Najedel se je do sitega. S pridnostjo boš hišo sezidal, z lenobo pa podrl. — Janez je vzdržal zaradi matere. Lina je od bolečine zajokala. Oče se je po opravih napotil v mesto.

Stavki po obliki in vsebini

Po obliki so stavki trditeljni ali nikaltni: lačna vrana lačni verjame — sita vrana lačni ne verjame.

Po vsebini so stavki pripovedni, vprašalni, velelni in želelni: Anton Janežič se je rodil v Lešah pri St. Jakobu v Rožu. — Kaj je naša prava luč? — Svetlo služimo sveti domovini! — Naj čuje zemlja in nebo!

Nepopolni stavek

Stavek, ki mu manjka povedek, imenujemo nepopolni (eliptični) stavek: Ti očeta do praga, sin tebe čez praga. Danes meni, jutri tebi. V mislih si lahko dopolnimo povedbe takole: Ti pahnesh očeta do praga, sin bo pahnil tebe čez praga. Danes zvonim meni, jutri bo zvonilo tebi.

Zloženi stavek

Kolikor povedkov, toliko stavkov. Dva ali več v celoto zvezanih stavkov imenujemo zloženi stavek.

Otrok je bolan. Mati mu streže. To sta dva prosta stavka. Iz njih lahko napravimo zložene stavke, takole: 1. Otrok je bolan, mati mu streže. 2. Otrok je bolan in mati mu streže. 3. Mati streže otroku, ker je bolan.

V prvem in drugem sta oba stavka ohranila prvotno obliko in samostojen pomen; vsi ti stavki so glavni. V tretjem primeru pa drugi stavek „ker je bolan“ sam zase smiselno ni zadovoljiv, smiselno dopolnitev dobi šele od prvega stavka „Mati streže otroku“; ta prvi stavek je smiselno samostojen, je torej glavni stavek, drugi pa je odvisni stavek.

Zvezo glavnih stavkov imenujemo priredje (Otrok je bolan, mati mu streže. Otrok je bolan in mati mu streže), zvezo glavnih in odvisnih stavkov pa podredje (Mati streže otroku, ker je bolan).

Priredje

Priredje je vezalno, ločno, protivno, vzročno in skelpalno.

1. Vezalno priredje je tisto, v katerem so stavki po vsebini enaki ali sorodni; loči jih vejica ali pa so med seboj zvezani z vezniki in, pa, ter, tudi, ne samo — temveč (ampak) tudi, potlej, nato, niti — niti itd.

Zgledi: Visoko vrh planin stojim, v veselju rajskem tu živim. Sever in jug se budita, drami se vzhod in zahod. Naglo puške smo zgrabili in v gozdove z doma

šli. Zeblo me je pa lačen sem bil. Segel je v strune ter zapel. Skrb ne pobeli samo las, temveč zgrbi tudi obraz. Gospod se je usedel, nato je poklical lovca.

2. Ločno priredje je tisto, v katerem se stavki po vsebini med seboj izključujejo; ločni veznik je ali — ali. Zgledi: Ali boš pastir ali boš še nadalje študent. Ali delaj doma ali pa pojdi v svet! Ali gre on od hiše ali pa mene ne bo več sem.

3. Protivno priredje je tisto, v katerem je vsebina posameznih stavkov v nasprotju; vezniki so: a, ali, pa, toda, vendar, samo, le, ne — temveč (ampak, marveč).

Zgledi: Nesreča ne orje in ne seje, a zmeraj žanje. Mnogo sem delal, ali vsega le nisem naredil. Konj je majhen, pa dobro vleče. Zvita struga počasi teče, toda hudo dere. Laž nima rok, vendar človeku zaupanje razdira. Denar ni daleč, samo počakati bo treba. Ne govori, temveč delaj!

4. Vzročno priredje je tisto, v katerem utemeljuje drugi stavek veljavnost prvega; vezniki so: zakaj, kajti, saj, sicer, namreč.

Zgledi: Svarunu in vojščakom so se obrazi zjasnili, zakaj bogovi so uslišali njih prošnjo. Podvizaj se, kajti čas hiti! Ne bova se pripravila, saj sva prijatelja. Poberi se, sicer se ti utegne še kaj pripetiti! Ni mogel z nami, bil je namreč bolan.

5. Sklepavno priredje je tisto, v katerem obsega drugi stavek sklep ali nasledek prvega; vezniki so: zato, torej, zatorej, tako, tedaj, pa.

Zgledi: Dober človek je, zato ga imajo vsi radi. Slabo vreme je, zatorej ne hodi iz hiše! Peter Klepec je bil slabotnega telesa; tako so mu poredni tovariši lahko nagajali. Dobro so ga poznali, niso se tedaj čudili, da jo je lepega dne pobral v svet. Nisem utegnil, pa nisem prišel.

(Nadaljevanje sledi)

KOLEDAR

Petek, 4. februar: Andrej K.
Sobota, 5. februar: Agata
Nedelja, 6. februar: Doroteja
Ponedeljek, 7. februar: Romuald
Torek, 8. februar: Janez Matajski
Sreda, 9. februar: Apolonija
Četrtek, 10. februar: Sholastika

Po naši zemlji

Iz puškarskih Borovelj

Vsem našim ljudem, pa tudi daleč po svetu so znane naše puškarske Borovelje, to majhno industrijsko središče sredi našega jezikovno slovenskega ozemlja. Puškarska in kovinarska industrija dajeta našemu mestecu svoj pečat, večini delovnim ljudem pa kruh, — ki je večkrat suh in trd.

Največje podjetje Borovelj stoji sredi mesta in nosi že dalj časa ime „Kestag“. Je pa samo podružnica velikega „Alpine“-koncerna (Alpine-Montan-Union). V svojem železarskem in jeklarskem obratu daje zaslužek in kruh okroglo 500 delavcem in 90 nameščenem. Pred kratkim je izbudilo to podjetje pozornost vsega koroškega delavstva in tudi širše javnosti.

Kakor je danes običaj v skoro vsej kovinarski industriji, tako je tudi pri Kestag zaposlena večina delavcev v akordu. Le nekaj nad tretjino delavcev dela v takimenovani „režiji“, to se pravi, dobi plačane mezde na podlagi izvršenih delovnih ur.

Da so življenjski pogoji teh „režijskih“ delavcev posebno težki, nam ni treba posebej poudariti, če pomislimo, da efektivni dohodek večine teh delavcev niti ne doseže 1.000 šil. mesečno. Kako more n. pr. shajati štiričlanska družina „režijskega“ delavca, ko pri tem zaslužku vključno socialnih doklad ne pride

niti 300.— šil. na osebo, je res težko reči. Ob tem pa moramo upoštevati, da družina ne potrebuje samo prehrano, temveč se mora tudi še obleči, plačati stanarino, električni tok in druge življenske stroške. Vsled tega je povsem razumljivo nezadovoljstvo našega delavstva, ki je dalo svojemu nerazpoloženju duška v zlasti zadnjih tednih.

Da je zahteva delavstva po zvišanju mezd dovolj upravičena, ni več potrebno razlagati.

Akordni delavci, katerih mezde so vsled večje storilnosti in večjega delovnega napora sicer nekoliko višje, vendar pa ne presegajo dosti režijskih, pa so stavili zahtevo po zvišanju akordne mere za pičlih 9%, kar pa še vedno ne bi moglo zadovoljiti socialne in življenske potrebe pri današnji dragini.

Ko direkcija Kestaga ni hotela pristati na ta minimum, je delavstvo z velikim ogorčenjem napovedalo odločen boj za doseg svojih upravičenih zahtev. Delavci so stopili nato v pasivno resistenco. Borba za ugoditev zahtev delavstvu ki je trajala skoro tri tedne in so ji izrazili svoje simpatije delavci skoro vse koroške industrije (v nekaterih obratih so delavci v znamenju solidarnosti celo napravili protestne stavke), je končala minulo sredo v korist tako akordnih kakor režijskih delavcev.

Cepprav niso bili docela doseženi zastavljeni cilji, se je delavstvu ponovno utrdila zavest, da bo sleherni njihova borba uspešna le tedaj, če se bodo strnjeno in neomajno borili za svoje pravice. To voljo so splošno izrazili vsi delavci na vseh svojih posvetnih sestankih v teku borbe zadnjega časa.

Vsi delovni in demokratično misleči ljudje pa smo dolžni, da podpremo borbo delavstva, kajti le tedaj, ko bo blagostanje delovnega človeka odgovarjalo življenskimi in kulturnim potrebam ter človečanski morali, bosta zagotovljena mir in sreča vsem ljudem na svetu.

Bili smo na smučarskem tečaju

V Zahomcu in tudi v Bilčovsu smo zelo navdušeni za smučarski šport. Skakalnice imamo pripravljene, toda na žalost letos še nismo imeli potrebnega snega, da bi mogli naše navdušenje prenesti v prakso. Upamo pa, da nam bo zima pred svojim končnim odhodom le še omogočila, da bomo mogli izvesti vsaj del načrtov, ki smo jih skovali za letošnjo sezono. Pripravljeni smo in še se temeljito pripravljamo. Skupina naših smučarjev, trije od športnega društva v Zahomcu in dva iz Bilčovsa, je namreč imela priložnost udeležiti se smučarskega tečaja v Sloveniji. Krajevna organizacija športnega društva »Partizan« v Bohinjski Bistrici je povabila naše smučarje na tečaj za smučarske voditelje. Povabilu so se radi odzvali člani športnega društva v Zahomcu, Nindler Peter, Šnabl Marija in Galob Danilo ter od športnega društva v Bilčovsu Ogris Karel in Herzele Rudi. Tako poročajo ob svoji vrnitvi:

Desetdnevni smučarski tečaj na Komnu pri Bohinjski Bistrici nam je silno koristil. Snežne razmere so bile razmeroma ugodne. Vodja našega tečaja, učitelj za smučanje Bešter Jože iz Podnarta, je vložil za čim večji uspeh tečaja ves svoj trud in svoje odlične sposobnosti. S svojim znanjem in prikupnim posredovanjem učne stvarine, tako praktične kakor teoretične, si je osvojil vse udeležence in zaradi tega tudi uspehi niso izostali. Urnik učnega

Razne vesti iz Koroške

Na gradbišču zveznih železnic v bližini Poreč je gradbeni polir, 44 letni Karol Wallinger, na nerazumljiv način prišel ob življenje. V ponedeljek opoldne je stopil na železniški tir. Istočasno je bil v precejšnji razdalji že viden ekspresni vlak, ki se je bližal z brzino 80 kilometrov. Po vsem sklepanju, bi bil moral Wallinger vlak zapaziti, vendar ni ukrenil ničesar, da bi se izognil nezgodi. Domnevajo, da je nesrečni človek od strahu odrevenel in se ni mogel premakniti. Strojevodja drvečega vlaka je opazil, da se oseba na tiru ne premakne ter je potegnil vavoro. Toda bilo je prepozno in zaradi visoke brzine ni mogel pravočasno ustaviti vlaka. Vlak je Wallingerja podrl in ga vlekel kakih 40 metrov s seboj, preden se je ustavil. Wallingerja

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Slovensko prosvetno društvo »Srce«
v Dobrli vesi
priredi v nedeljo, 6. februarja 1955 ob 1/3. uri popoldne v dvorani Narodnega doma igro

„Domačija“

Prisrčno vabljeni od blizu in daleč!

Ruda

Težka požarna škoda je prizadela minuli petek ponoči posestnico Jožefo Zupanc v Kresnici. Posestnica je bila v svoji spalnici v postelji, ko je okoli 23 ure zapazila, da gori njeno gospodarsko poslopje in je bilo že vse v plamenih. Tisto noč je bila gosta megla in zaradi tega od sosedov nihče ni mogel opaziti ognja. Obvestili so požarno brambo na Rudi, ki je bila tudi zelo kmalu na kraju požara, vendar gospodarskega poslopja ni mogla rešiti. V trudapolnem delu se je gasilec vsaj posrečil, da so obvarovali stanovanjsko poslopje. Nastala škoda je občutna, ker je ogenj uničil tudi vse zaloge krme in gospodarsko orodje.

Pliberk

Minuli teden so v Pliberku končali spet en tečaj prometne šole, ki jo je vodil učitelj za vožnje Pogatschnig iz Velikoveca. K zaključnemu izpitu je nastopilo 33 tečajnikov, med katerimi je 31 izprašancev napravilo izpit za dovoljenje za vožnjo z različnimi motornimi vozili.

Slovenji Plajberk

Za okolico Podna je bil v sredo minulega tedna razveseljev dogodek, ko so kakih pedeset metrov od gostilne Serajnik izročili svojemu namenu smučarsko vzpenjačo s katero je mogoče prevoziti do 250 oseb na uro.

Pretresljiva žaloigra na Baškem jezeru

V soboto popoldne minulega tedna se je na Baškem jezeru odigral pretresljiv tragičen primer. Jezerska ledena gladina je vabila ljubitelje zimskega športa z drsalkami, da so si privoščili užitek. Tudi družina živinozdravnika dr. Huberta Baumgartnerja se ji podala na jezero. Živinozdravnik, njegova žena in dvoje otrok so bili opremljeni z drsalkami in sankami ter so se namenili v smeri iz Brda preko ledine proti otoku. Komaj so se nahajali kakih petsto metrov od obale, so naleteli na tanko morda samo tri centimetre debelo ledeno ploščo. Naenkrat se je led udril in živinozdravnik, njegova žena in en otrok so zdrsili v vodo.

Obupnim klicem na pomoč so se takoj odzvali v bližini vozeči se sankarji in so takoj hiteli reševati ponesrečence. V trudapolnem in nevarnem delu, pri katerem se je najbolje izkazal 22-letni kovač Jožef Pečec iz Drobol jim je uspelo, da so potegnili iz vode ženo in otroka. Ži-

vinozdravnik dr. Baumgartner, ki se je še nekaj časa vzdržal na površju, ko se je oprijemal ledene plošče, pa se je naenkrat ob brezuspešni reševalnih poizkusih pred očmi prepaščene žene in otrok potopil. Vse reševanje je bilo zaman in tudi enemu izmed reševalcev, Robertu Bernoldu, se je udrlo ter je zdrsnel v vodo. Na srečo je ostalim uspelo, da so ga rešili.

Utonjenega živinozdravnika so mogli šele v nedeljo popoldne s pomočjo požarne brambe iz Celovca in Drobol z velikim trudom spraviti iz vode. Ponesrečenca so našli v globini kakih 20 metrov, približno en kilometer od obrežja. Razumljivo je, da so se ob tem tragičnem dogodku odigrali pretresljivi prizori ob bolesti tako bridko prizadete žene in otrok. Z nesrečno družino tudi globoko sočustvuje vse prebivalstvo.

Ponesrečenega živinozdravnika, ki je bil šele 39 let star, so minuli torek pokopali na pokopališču v Ločah.

Razkrinkane klevete in hujskaške laži

(Nadaljevanje s 1. strani)

Med najmanj škodljive posledice časopisne gonje sodi vsekakor dejstvo, da dobiva ZSZ čedalje več ponudb za odkup posestev in hiš, ponudniki pa so večinoma „domovini zvesti“ VdU-jevci in OVP-jevci in celo njihovi mandatarji. Pri trgovskih poslih se za njih pač neha patriotizem in zaskrbljenost za domovino. Žal se mora ZSZ vsled pomanjkanja sredstev odreči vsem vabljivim ponudbam.

Izvajanja na konferenci so bila tako izčrpana in dokumentirana da navzočim novinarjem tistih listov, ki so doslej razširjali toliko lažnih in klevetniških vesti o gospodarski dejavnosti slovenskih organizacij, skoro ni več preostalo snovi za vprašanja in dodatna pojasnila. Zastopnik Kleine Zeitung je skušal speljati diskusijo na neaktualno vprašanje meja, ko je videl, da za pisanje tega lističa nima nobenih dokazov. Urednik Volkszeitung je trdil, da je videl v Rožu za čudo veliko novih združnih gradenj, a je osramočen zardel in utihnil, ko se je izkazalo, da sta si v vsem Rožu samo posojilnici v St. Janžu in St. Jakobu mogli privoščiti postavitev svojega magazina. Novega glavnega urednika Neue Zeit je zanimalo, ali bi Zadržna zveza sprejela denar, če bi ji ga Jugoslavija ponudila; menda se je zadovoljil z odgovorom, da bi bila vsaka finančna pomoč od kjerkoli že zelo dobrodošla, da pa žal za to ni izgledov.

Na vprašanja glede neodgovornega pisanja je dr. M. Zwitter poudaril, da smatra časopisno gonjo za napad na zakonite pravice koroških Slovencev, povezovanje

njihove gospodarske dejavnosti z izmišljenimi požigi nemških kmetij pa za vsega obsojanja vreden zločin ostudne žurnalistike. Ob koncu je še poudaril, da je na Koroškem potrebno mirno sožitje obeh narodov, kar pa ne sme pomeniti zapostavljanja slovenskega ljudstva. Slovenske zadržne organizacije kot oblika gospodarske samopomoči malih in srednjih kmetov imajo nalogo, da pomagajo odstranjevati gospodarsko zaostalost tega ozemlja. Naša prizadevanja niso usmerjena v priključitev k Jugoslaviji, marveč v priključitev na sodobno, moderno in napredno gospodarstvo.

Tiskovno konferenco je drugi dan na kratko registrirala Neue Zeit, nekaj več prostora ji je odmeril Volkswille, razmeroma obširno pa je o njej poročala Kleine Zeitung, ki pa bi se sama sebi izneverila, če ne bi bila opremila svojega poročila z podnaslovi in pripombami, ki sodijo v tradicionalni okvir malega formata. Le pri Volkszeitung so se skušali izmotati iz neprijetnega položaja z manirami ptiča noja, ki vtakne glavo v pesek — o konferenci niso črhnil niti besedice, kot da je sploh ni bilo.

Neodgovorni hujskači so imeli že doslej vsak čas priložnost, da se prepričajo o resnici in dejstvih, preden so se lažljivo razpisali. Tiskovna konferenca pa jim je vzela še sleherni videz opravičila za nadaljnje razširjanje hujskaških laži in klevet, razen če sta laž in kleveta njihov življenski poklic in program.

so privlekli izpod vlaka mrtvega s popolnoma razbito glavo in odtrganimi nogami.

Prav tako pri Porečah se je pri prehodu čez železniško progo pripetila v nedeljo v jutranjih urah prometna nesreča, pri kateri so bile 3 osebe poškodovane. Zaradi goste megle je zavozil Günther Kraut, trgovec iz Celovca, v zapornico, ker je šele v zadnjem trenutku zapazil, da je zaprta. Čeprav je avto takoj močno zavrl, je zdrvel po poledeneli cesti naprej in treščil v zapornico. Kraut, ki je sedel spredaj, je odnesel najtežje poškodbe. Dve osebi, Ana in Gerald Winkler iz Šmohorja, sta bili lažje poškodovani. Vse tri so spravili v bolnišnico v Celovec.

V Lobniku pri Železni Kapli je pri krmljenju svinj spodrsnila Marija Piskernik ter si je pri padcu zlomila stegno.

S • T • A • V • A

(ČRNSKA PRAVLJICA)

»Dober dan, Ralambo«.

Na pozdrav, ki se je oglašil iz gostega listja, se je merjasec Ralambo ustavil. Dvignil je svoj s kratkimi okli oboroženi rilec kvišku.

»Kdo je? Kaj bi rad?« je zakrutil in nezaupno zamežikal z majhnimi, krmežljavimi očmi.

»Jaz sem, kameleon. Težko me je opaziti, ker sem privzel barvo veje na kateri sedim. Tako pripravno je spreminjati svojo obleko, kakor in kadarkoli se ti poljubi. Kaj takega si ti s svojo usnjeno, ščetinasto kožo pač ne moreš privoščiti.«

»Vsakdo je oblečen tako, kakor se spodobi njegovemu načinu življenja,« je suho odgovoril merjasec. »Ti bi bil kaj kmalu ob svojo mehko kožico, ki ti služi za obleko, če bi toliko tekal z gore v dolino in se križemkražem potikal po gozdu kakor jaz. Če se hočeš v hitrosti meriti z vetrom, kakor se lahko jaz, moraš imeti presneto trdo kožo.«

»Ti da se lahko kosaš z vetrom?« je rekel kameleon in šlo mu je na smeh. »Jaz pa pravim, Ralambo, močno precenjuješ svoje sposobnosti. Čisto nič posebnega ni tvoj tek in ne rečem dvakrat, da nisem nič slabši tekač kakor ti.«

Ralambo je kar puhnil, tako je bil jezen.

»Svetujem ti, da se niti ne poizkušaš meriti z mano, ti bedni spaček!« je rekel.

»Čemu ne? Dobro, pa vprašajva žabo Raboketra, če nama hoče biti za razsodnika. Hej, Raboketra, ali imaš trohico časa?«

»Ne bi rekla, ravnokar se odpravljam k počitku. Kaj bi rad, sosed kameleon?«

»Dokazati hočem Ralamboju, da sem urnejši kot on.«

Žaba se je vprašujoče ozrla v kameleona, te pa ji je zvito pomežiknil.

Tedaj je tudi ona na rahlo priprla svoje rumenkaste oči, češ, razumela sem te. Ralambo pa ni ničesar vedel in je postal nestrepen.

»Upam, Raboketra,« je rekel, »da si spregledala kameleona, samo širokousti se. Mislim, da ne boš vzela resno te nesmiselne stave.«

»Jaz mislim, Ralambo, da je stava nesmiselna,« je odgovorila žaba, ki ni marala prepirljivega in požrešnega samotarja merjasca, »toda nesmiselna se mi zdi zaradi čisto nečesa drugega kot tebi. Moj sosed kameleon je namreč tako gibčen in uren, da se mi zdi smešen, ko trdiš, da si urnejši kot on.«

»Bomo koj videli,« je zavpil merjasec in besno zacepetal z vsemi štirimi. »Hajdi, postaviva se v vrsto! Ti Raboketra, pa daj znak za začetek!«

»Prav!« je dejal kameleon. »Stopi sem, natančno pod tole mojo vejo. Cilj pa naj bo tistole grmovje tam spredaj.«

Merjasec se je godrnjaje postavil pod vejo, na kateri je čepel kameleon, žaba pa je zlezla na skalo, da bi od tam lažje opazovala tek.

»Zdaj!« je zavpila.

Merjasec se je pogнал v dir, toda v istem trenutku je kameleon skočil z veje na njegov hrbet, se trdno oprijel sršeče dlake in že ga je merjasec v divjem galopu ponesel. Na cilju se je merjasec tako nenadoma ustavil, da je kameleona vrglo daleč naprej. Zmagoslavno je zakričal merjasec, da ga je prehitel.

»Priznaš, da si izgubil stavo v teku?«

»Da!« je zasopihal Ralambo.

»Lepo. Midva pa ti tvoje širokoustenje odpušča. Pojdi in bodi poslej bolj skromen.«

In od takrat hodijo merjasci le s sklonjeno glavo, zakaj težko je prenašati sramoto.

Kakor ti meni, tako jaz tebi

Neki pek je kupoval vsak dan pri istem kmetu kilogram sira. Nekoč je opazil, da sir ne tehta natančno kilogram, ampak da ga je nekaj manj. Tako je bilo naslednji dan in še tretji. Pek se je razjezil in tožil kmeta.

Sodnik je poklical kmeta in ga vprašal:

»Imaš doma tehtnico?«

»Imam gospod!« odgovori kmet.

»In imaš doma uteži?« vprašuje dalje sodnik.

»Ne, gospod, teh pa nimam!«

»Kako potem tehtaš sir, če nimaš uteži?« jezno vpraša sodnik.

»Čisto preprosto,« začne kmet. »Ker je tale mož kupil pri meni vsak dan kilogram sira, sem tudi jaz pri njemu kupoval pa kilogram kruha. Ker nisem imel uteži, sem vedno na eno stran tehtnice položil kruh, ko sem tehtal sir. Tako sem vedno delal. Če sira ni bilo točno kilogram, nisem kriv jaz ampak on, ker njegov kruh ni tehtal točno kilogram. Kakor je on meni tehtal kruh, tako sem jaz njemu sir.«

Sodnik je kmeta oprostil, pek pa je v bodoče bolj pazil, da mu kruh ni tehtal manj kot kilogram.

NAPNI MOŽGANE

1. KDO VEČ?

V šoli so govorili o cestnem prometu. Za domačo nalogo je učitelj naročil, naj vsak učenec prešteje, koliko pešcev gre v eni uri mimo njegovega doma. Dva, ki stanujeta v isti hiši, sta se torej popoldne odpravila na cesto štet vse ljudi, ki so šli mimo njiju. Eden je stal pri hišnih vratih in štel, drugi pa, ker bi ga sicer zabolelo, se je raje sprehajal nekoliko po cesti gor in dol ter tudi vestno štel vse, ki so šli mimo njega. Kateri je v eni in isti uri naštel več mimoidočih?

„Če hodiš, več našteješ, to je jasna stvar,“ se bo nekdo brž oglašil. Kako pa mislite vi?

2. DED IN VNUK

Ko sem malo pred božičem, torej še v letu 1954 obhajal svoj letošnji rojstni dan, so mi prišli vsi domači voščiti. Moj ded se pa ni več mogel spomniti, koliko let mi je tedaj bilo. Nisem mu povedal; odgovoril sem mu le, da sem star prav toliko let, kolikor znašata zadnji dve številki letnice mojega rojstva. „No, pa uganite, če znate kaj računati!“ sem hudomušno dejal. Ded, kljub svoji visoki starosti še bistro glave, je kaj hitro uganil. Nato pa me je presenetil še z izjavo, da je bilo ob njegovem rojstnem dnevu, ki ga je praznoval prav tako v decembru, ravno tako. Tudi moj ded je bil lani decembra star toliko let, kolikor znašata zadnji dve številki letnice njegovega rojstva. To se mi je zdelo nemogoče. Pa vendar...?

Ali uganite koliko sva postala v decembru 1954 stara ded in jaz?

3. VOZNI LISTKI

Delo blagajničarja, ki pri železnici na neki manjši postaji prodaja vozne listke, ni tako enostavno, kakor si to mnogi predstavljajo. Ne pomislijo namreč, s kako velikim številom različnih voznih listkov (ali voznih kart) ima opravka. Potniki morajo dobiti na vsaki postaji vozovnice do katere koli druge postaje na isti progi, in to v obeh smereh.

Ali znate izračunati, koliko različnih obrazcev vozovnic mora imeti vsaka postaja na železniški progi, ki ima vsega 25 postaj? To ne bo težko. A koliko različnih obrazcev vozovnic je potrebnih za vseh 25 postaj skupaj?

✱

Vsak, ki nam bo poslal do najkasneje 15. februarja na naslov: Slovenski vestnik — Mlada njiva, Klagenfurt, Postschliessfach 17, vse tri pravilne rešitve, bo dobil kot nagrado lepo mladinsko knjigo. Ne pozabite napisati svoj naslov in tudi svojo starost!

Anton Ingolič:

Žeja

Odtrgal se je od Mare, ki je še vedno napeto čakala na njegov odgovor, se obrnil k zidu, se uprl z rokami obenj in začel govoriti pretrgano in sunkovito: »Mara, pusti me, če hočeš biti kdaj srečna. Mara, jaz sem slabič, ničvreden slabič!«

Zadnje besede je izkričal in planil v stiskalnico.

Mara je nekaj časa strmela za njim vsa bleda in trepetajoča, nato se je brezupno zasmejala in se opotekla k prešarjem.

»Ali ste že izpili?«

»Ne, gospa, nismo še, predobro je, zato ga srkamo po kapljah. Takega še svoj živ dan nismo pili.«

»Pri priči ga izpijte, prinesla vam bom drugega!«

S prazno bučo je odhitela v klet, kjer so se gostje še vedno krohotali pijanemu kapucinu. »Vinc, daj še prešarjem vina! Tudi oni bi se radi smejali, tudi oni bi radi vedeli, kaj je likof!«

Munda je z velikodušno kretnjo velel Jurju, naj napolni bučo z vinom, ki ga je pila družba.

Ko so se gosti vrnili v sobo, je oče Diz-

ma komaj še odpiral usta in oči. V topli sobi je kmalu zakinkal. Tudi ostali so pijanost šele zdaj prav občutili. Nekdo je odprl radio, zaplesali so. Dr. Zeba je začel daljši politični govor, a ga ni končal. Šolski upravitelj iz Ilovca se je zahvaljeval Mundi za gostoljubje. Tajnik Budja je namignil, da bo Aškerčeva ulica v kratkem dobila Mundovo ime. Wagner je v ognjivitem nemškem govoru hvalil Nemčijo. Vendar drug drugega niso poslušali. Kričali, vpili in mahali so vsevpred.

Mara je hodila kot izgubljena med pijanimi in vreščječimi gosti. Nikomur ni odgovarjala, za nikogar se ni zmenila. Le od časa do časa se je ustavila in se ozrla naokoli. Videla je, kako je Slapar trkal z njenim možem, ki je zmagoslavno mežikal s svojimi drobnimi očmi, kako je Koreska poljubljala mladega učitelja iz Ilovca in ga vabila v svojo hišo, kako so mestne gospe, ki so jo gotovo še dopoldne obrekovale, pustile, da so jih tuji možje objemali in poljubljali, kako so ostali gostje vlivali vase vino, govorili in kričali. Mara je obšlo za hipe, da bi pljunila mednje in pobegnila za vselej. Iskala je nekoga, na katerega bi stresla gnev, ki se je nabiral v njej. Kajti nekdo je moral biti kriv njenega gorja.

Tedaj je zagledala na častnem mestu za veliko mizo dolgega, suhega Nemca Wagnerja. Stal je in govoril s stegnjeno roko. Mara je prisluhnila njegovim besedam.

Le toliko je dognala, da govori nemški. Že kot otrok je zasovražila Nemce in njihov jezik. Pozneje se ni nikoli znebila odpora do vsega, kar je bilo nemško. Domislila se je dogodka pod Wagnerjevim vinogradom iz svojih otroških let.

Kar samo jo je potegnilo bliže. Brez uvoda mu je vrgla v obraz, kar ji je že dolgo ležalo na srcu: »Gospod Wagner, ali še greste s pasjim bičem nad viničarske otroke zaradi enega samega grozda?«

»Frau Munda, Sie beleidigen mich!« je zakričal Wagner ves rdeč v obraz.

»Ne želim jaz vas, marveč žalite vi mene! Žalite me s svojo prisotnostjo,« je nadaljevala Mara še glasneje, kot je začela. »Zaradi enega samega grozda ste me udarili s pasjim bičem, kot bi vam odnesla možnjo cekinov. Viničarskemu otroku, ki ga je tedne in tedne žejalo po sladkih jagodah, niste privoščili niti grozda. Povejte, ali se to spodobijo za moža? Haložan, ki ga tako zaničujete, ni zmogel kaj takega!«

Mara in Wagner sta se sovražno merila, med njima je bila bogato obložena miza, izza nje so gosti dvigali svoje pijane glave in začeli vleči na ušesa.

»Das ist eine unverschämte Gemeinheit!« je zakričal Wagner in stiskal kozarec v desnici, da bi se premagal.

»Da, nesramnost je,« je zakričala tudi Mara. »Nesramnost, da ste zaradi enega samega grozda ubili viničarskega otroka,

ubili ste njegov pogum do življenja, napravili ste ga za sužnja, kakor so sužnji vsi ti ljudje po naših gričih naokoli. Od tistega popoldneva je bil ta haloški otrok ponižan, strt. Ta otrok sem bila jaz. Vi ste me ubili.«

»Was habe ich?« je zavpil Wagner ves drhteč.

Družba je vstajala. Nekaj mož je stopilo k Wagnerju in ga skušalo potegniti nazaj na stol, Mari pa nihče ni nič rekel. Zavzeti so jo gledali in poslušali, tudi Munda in Slapar sta samo dvignila k njej svoje kalne oči.

»Ne samo vi, gospod Wagner,« se je spet iztrgalo iz Mare, »vi vsi,« preletela je goste, »ubijate človeka v nas Haložanih, ubijate v nas to, kar imamo velikega, človeškega.« In kakor da ji je prišlo nekaj posebnega na misel, je nadaljevala: »Glejte, koliko veselja je Munda pripravil vam, ki vas komaj pozna, viničar, ki je leta in leta obdeloval njegov vinograd in pridelal toliko dobrega vina, pa umira v viničariji od jetike. Mož je v najlepših letih in ima mlado ženo, a da bi videli, kakšen je! Na licih nima mesa, obraz mu je kost in koža, oči ima rumene, telo mu je brez moči. Vendar je po svoje srečen. Dočakal je, kar si je želel: trgategv svojega gospoda. Drugega si ni več želel. Zdaj nima nobene želje več. Čaka samo na smrt. Čaka vdano, kot more le haloški viničar, ki so mu njegovi gospodarji ubili dušo. Ve, da

O otroški trmi

Trma je zelo pogosta poteza otrokovega vedenja. Toda ali res samo otrokovega? Ali bi ne bilo pravilneje reči, da je trma vsakdanja poteza človeškega značaja? Pri otrocih je le pogostejša in izrazitejša.

Trmasti otrok se noče podrediti vplivu ali učinku od zunaj, marveč vztraja trdno, trmasto pri svojem. Že ta opredelitev vam jasno kaže, da sta si muhavost in trma v nečem nasprotni: medtem ko je muhavost izraz ali maska prikrite slabosti, se kaže v trmi določena moč, moč, ki je sicer toga in malo gibčna, a vendarle zmožna nasprotovati. O tem si morajo biti starši v prvi vrsti na jasnem. Nasproti otrokovi trmi ne smemo biti vedno samo sovražno razpoloženi, ampak moramo vselej upoštevati njene vzroke in okolnosti. Proti trmi se je treba boriti s premišljenimi sredstvi in s ciljem, da bi jo razumno usmerili in izkoristili, ne pa da bi kratko in malo izruvali in strli to silo.

V prvi vrsti je treba razlikovati trmo od upornosti. Uporen človek je stanovit in ter pripravljen in zmožen premagovati ovire na poti do cilja, ki si ga je postavil, in sicer do upravičenega, razumno utemeljenega cilja. Upornost je torej ena izmed važnih prvin močne volje. Trmasti ljudje pa so v splošnem vsi slabiči.

Kadar se otrokove sile uveljavljajo v obliki nesmiselne trme, moramo sklepati, da živi otrok v neugodnih razmerah in da nima priložnosti za zdravo izživiljanje svojih sil. Ne pozabite, da se znaki trme pokažejo včasih zgodaj in da ji je zlasti v prvih letih lažje odkriti korenine.

Predstavlja si, da otrok nima doma koticke, da nima igrač in materiala za zaposlitev, ki bi mu bila po srcu, in da nima primerenih tovarišev. Njegovo življenje je pusto, nezanimivo. Otroku tava iz kota v kot in ker ne najde ničesar, s čimer bi se zaposlil, izživil svoje sile v nasprotovanju, v nesmiselni trmi. Vzrok trme je v tem primeru jasn. Toda ali ne najdemo nekaj sličnega večkrat tudi v šolarjevih življenjskih pogojih? Doma živi v okolju, kakor je zgoraj opisano. Odrasli zahtevajo od šolarja, da bi bil priden in ubogljiv, ne ustvarjajo mu pa razmer, v katerih bi lah-

ko pokazal svojo samostojnost. Šola zahteva, da je discipliniran, napeto pazljiv in da sedi dolgo časa na istem mestu. Otrokova osebna zanimanja in nagnenja pa so večkrat nezadovoljena. V otroku se prebujata nezadržna težnja, da bi kakor koli pokazal svojo samostojnost, da bi branil upravičenost svojih osebnih pravic in želja. Ker ne more ustvarjalno izživiljati svojih sil, ker nima kje izraziti svoje osebnosti, se zateče na pot najmanjšega odpora — k zanikanju in odporu, k nasprotovanju.

Odtod je samo korak do bolezenske trme, do odpora zaradi odpora, do nesmiselnega, mehanično se ponavljajočega zanikanja, ki ga znanost imenuje negativizem.

Trma, ki se na zunaj kaže kot moč, je često izraz otrokove notranje slabosti, nestanovitnosti in nezmožnosti, da bi se prilagodil pogojem svoje okolice. V otrokovem življenju so taka nasprotja pogosta: odtod tista znana dvojnost v vedenju, da je doma trmast, v šoli pa ubogljiv, ali pa narobe. Ker čuti, da je v teh pogojih slab in podrejen, išče v drugih priložnostih, da bi pokazal svojo stanovitnost in samostojnost. Ta dvojnost večkrat osuplja vzgojitelje in starše. Ključ do razumevanja te dvojnosti je mogoče dobiti samo s skrbno proučitvijo otrokovih življenjskih pogojev. Trma se najpogosteje pojavlja, in sicer zelo izrazito, v tako imenovanih kritičnih letih, v predpubertetni dobi, to pa nam dokazuje, da je trma lahko hkrati izraz moči in znak slabosti.

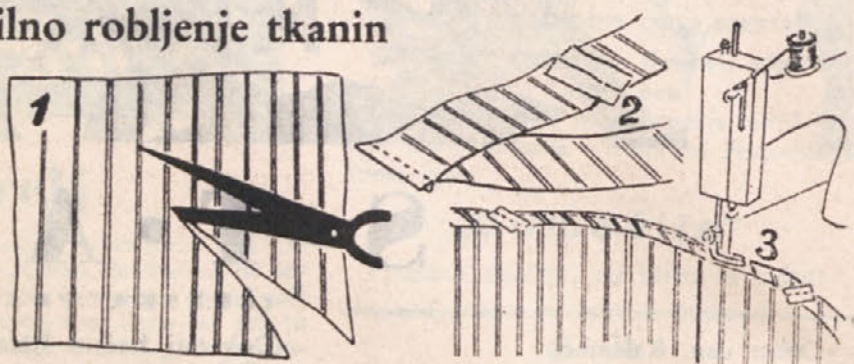
Čeprav je trma zelo vsakdanja poteza otrokovega značaja, je v resnici vendarle zelo zamotana in polna nasprotij.

(Dalje prihodnjič)

Pravilno robljenje tkanin

Tkanine, ki jih peremo in ki se rade cefrajo, moramo pravilno zarobiti. Zarobimo jih s prečkasto

(poševno) rezanimi trakovi, kakor vidite na sliki 1 in sliki 2. Kako prišijemo s strojem prečkasto rezan trak na rob tkanine, ki ga pri

tem malo nategujemo, kaže slika 3. Na drugi strani izdelamo šiv še na roko in rob bo tak, da se ne bo cefral in ga bomo lahko prale.

Koliko porabimo električnega toka?

Ob računanju porabljenega električnega toka se verjetno večkrat sprašujete, če je mogoče in ali ste v resnici porabili toliko električnega toka — energije. Pa lahko kar hitro sami ugotovite, če je račun točen. Naslednje vrstice bodo vam povedale kako in ob enem pokazale v kakšnem primeru je poraba električne energije gospodarna.

Enota za količino porabljene električne energije v eni sekundi je en vat (1 W). To oznako lahko zasledite na vsaki električni napravi. Na žarnici piše n. pr. 220 V (voltov) in 25 (vatov), ali pa 60, 80 W... itd., na likalniku je oznaka 220 V in 100 W, na električnem kuhalniku pa 220 V in od 150 W naprej (220

W, 400 W... 1000 W je en kilovat (kW).

Če žarnica za 1000 W gori eno uro, porabi eno kilovatno uro (1 kWh). Da bi žarnica s 25 W porabila eno kilovatno uro, mora goreti kar 1000:25 to je celih 40 ur neprenehoma. Na osnovi takega podatka seveda lahko izračunamo, na priliko čisto konkretno, koliko časa dnevno lahko gori 25-vatna žarnica, da bo v enem mesecu porabila 1 kWh. Račun pokaže, da žarnica lahko vsak dan gori eno uro in 20 minut.

S takšnim preprostim preračunavanjem lahko točno preverite, koliko električne energije ste v resnici porabili in seveda tudi lahko v naprej predvidite, koliko vas bo približno stal tok v gospodinjstvu.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Osnovni pojmi o odnosu do zdravil

Potrebno je, da vsakdo pozna vsaj osnovne pojme o zdravilih. Zdravila prihajajo v prometu v raznih oblikah: kot zdravilne tekočine, tablete, praški, svečke, bolj ali manj goste masti, kapljice, v obliki injekcij itd.

Najbolj pogosto srečamo v „hišnih lekarnah“ različne tablete proti tej ali oni bolezni. Da so določena zdravila potrebna pri vsaki hiši, predvsem ona, ki so potrebna pri prvi pomoči, je povsem razumljivo ali celo nujno. Nekateri hiše imajo lepo organizirano omario za prvo pomoč in sicer pod ključem. Ta vsebuje predvsem sterilno gazo, povoje, vato, jodovo tinkturo ali kako drugo razkuževalno sredstvo, kot je alkohol, čisti bencin in eter, nadalje leukoplast, prijemalko in še to ali drugo stvar, ki pride pri prvi pomoči v poštev. Nesmiselno pa je kopičenje najrazličnejših zdravil po omarah in raznih predalih, večkrat celo brez naziva, in je razumljivo, da je prav zato njih uporaba in uspešnost zelo dvomljiva. Zaradi raznih vplivov lahko zdravila zgubijo svoj zdravilni učinek, ker se pokvari in, kar je še najvažnejše, lahko pride ob mogočini uporabi predvsem pri otrocih do zastrupitve.

Prvo, kar moramo vedeti o zdravilih za notranjo uporabo, je to, da jih jemljemo to-

čno po zdravnikovih navodilih, in sicer glede količine zdravila, kakor tudi glede tega, ali nam je naročil jemati jih pred jedjo ali po jedi. O vsem tem nas ali zdravnik sam pouči, ko nam predpiše zdravilo, ali nam pa lekarnar prepíše ta navodila z recepta.

Najbolj pogosto rabljena zdravila, ki jih srečamo tako rekoč na vsakem koraku in jih vzamemo večkrat tudi brez zdravnikovega navodila, so tablete proti glavobolu in bolečinam. Vsakdo pozna aspirin, ki deluje olajšujoče in povzroča znojenje. Kombinirani praški so bolj širok pojem. Pozna jih vsaka hiša. Njih sestava je zelo različna in prav tako njihov učinek. V splošnem delujejo olajšujoče na bolečine. Najbolj znana imena so: Kodalgina, Aspro, Veramon, Saridon, Optalidon itd.

V zadnjih letih mnogo uporabljajo različne sulfonamidne tablete, kakor so sulfitiazol, sulfacetamid, sulfakombin in druge. Pri prvi vrsti zdravil moramo vedeti, da jih je treba uživati z mnogo tekočine, ker sicer lahko pride do precej težkih komplikacij v ledvicah. Pa še druga nevarnost je pri uporabi teh tablet, ki delujejo na ta način, da zavirajo bolezenske klice v njih razmnoževanju. Namreč ta, da se klice nanje lahko hitro navadijo, če jih

jemljemo v premajhnih količinah in neredno. Zato takrat, ko je zdravilo res potrebno, ne dobimo zaželenega zdravilnega učinka.

Po vrstnem redu bi lahko našli še celo vrsto blagoučinkujočih zdravil, ki jih srečamo po naših hišah. Važneje pa je, da imamo osnovne pojme o čuvanju zdravil. Zdravila moramo čuvati na suhem in zračnem prostoru. Na vlago se nalezajo vode in se pokvari. Vsako zdravilo naj bo opremljeno z vidnim in čitljivim imenom. To bi naj bili osnovni napotki v odnosu do zdravil v domači „hišni lekarni“.

Blaznež in njegova okolica

Blaznež je lahko docela neškodljiv, utegne pa postati nevaren sebi in okolici. Tihi, žalostni in vase zaprti blazneži so bolj nevarni sebi kot okolici, ker radi sežejo po samomoru. Zelo nepreračunljivi so blazneži, ki se jim razpoložene menjava. Večkrat postanejo nasilni. Eni in drugi morajo biti pod nadzorstvom. Najtežje je z besnečim blaznežem. Treba je nekaj spretnih in močnih ljudi, da ga brez škode zanj in zase ukrote, povežejo in spravijo na varno. Samo zanesljivo nenevarni blazneži, kar ugotovi zdravnik, naj bodo v domači oskrbi, vsi ostali morajo iti v umobolnico.

Grdo ravnanje z blaznežem priča o majhni srčni kulturi, zato moramo vedno lepo delati z njimi.

Dva sladka priboljška k vsaki jedi

Orehovi bonboni

Zmeljemo 14 dkg orehov, dodamo 18 dkg sladkorne sipe, 1 žlico kakava, 1 beljak, 1/2 žlice ruma ali slivovke in dobro premešamo. Oblikujemo male kroglice, jih pomočimo v stepen beljak, povaljamo v drobnem kristalnem sladkorju in posušimo na zraku.

Mlečni šodó

Mešaj v skodelici 1/4 ure eno celo jajce z 2 žlicama stolčnega sladkorja. Ko je jajce naraslo čez polovico v skodelici, ga zalij z vrelim mlekom in dobro zmešaj. Težko bolnim primešaj v mlečni šodó še 1 žlico konjaka.

je najbolje, če umre. Nič nima in ničesar ne pričakuje, niti zadnje popotnice.

Mara se je prijala mizne plošče. Wagner je zaškrtač z zobmi in se predal rokam svojih prijateljev, ki so ga posadili nazaj na stol.

»Weibergequatsch! Babje čenče!« je vzkliknil nekdo iz Wagnerjeve okolice. Nastala je mučna tišina, ki jo je pretrgal Zebov dovtip iz soda: »Zakaj bi ga pustili umreti brez zadnje popotnice, ko imamo med nami očeta kapucine?« Dr Zeba se je dvignil in še bučineje nadaljeval: »Oče Dizma, pojdite doli k viničarju in ga spovejte, da bo lažje odšel na drugi svet!« Kapucin se je zmeden oziral naokoli.

Nekateri so se zasmejali, večina pa jih je nejevoljna pogledala na zalitega advokata, ki se je režal na vsa usra.

Kapucin si je pomel oči, se sunkoma dvignil in spregovoril resno: »Seveda, če je tako, ga bom moral spovedati.« Opo-tekel se je proti prvi »celici«. Šele krohota ga je opozoril, da ni doma v samostanu, kakor se mu je zdelo, marveč je v hiši, kjer so nekaj prebivali sveti možje, zdaj pa veseljači brezbožna gospoda. Naglo se je okrenil k družbi in jo ogorčen zavrnil: »Naj bo tako ali tako, grem k umirajočemu človeku, mogoče si pa le želi tolažbe v zadnji uri.« Odšel je sicer nekoliko negotov v nogah, vendar dovolj dostojanstveno.

Spet se je dvignil Zeba. »Pojdimo z

njim! Jaz bom za ministranta!« Pograbil je nekaj kosov belega kruha in liter vina. Še nekaj pijancev mu je sledilo. Ostali se niso ganili. Nekateri so bili tako pijani, da še vedno niso vedeli, kaj se dogaja, drugi niso vedeli, ali naj se še smejejo ali ne.

Mara je še vedno stala na svojem mestu. Strmelna je v vrata, ki so bila odprta na stežaj.

Tedaj je zunaj zazvonilo kakor k mrliču.

»Kje zvoni?« je vprašal nekdo v grozi.

»Usmiljeni človek je potegnil za zvonec v našem stolpu,« je Mara odvrnila.

»Kot otrok sem večkrat slišala ta glas. Zdaj ga spet slišim. Zdaj, ob koncu.«

Utihihnila je. Tudi nihče drugi se ni oglašil. Kot bi čakali na nekaj nepričakovane-ga, strašnega.

Zateglo zvonjenje je napolnjevalo sobo. Tudi divjanje vetra in klopotaanje klopotecev se je čulo. V vsem je bilo nekaj strahotnega.

Slednjič so se oglašili izpred hiše koraki. Še malo in vstopil je dr. Zeba s svojimi spremljevalci. Bil je blede kot stena.

»Kaj se je zgodilo?« je kriknila Mara pridušeno.

»Umr! je. Ko smo prišli k njemu, je bil že mrtev,« je zamomljal advokat, stopil poparjen k mizi in si natočil. Ostali so brez besede posedli.

Zvon še vedno ni utihnil.

»Iztrgajte človeku vrv iz roke!« je zakričala neka ženska.

»Ne, ne, naj le zvoni!« je nenadoma vzkliknil Slapar iz svojega kota. Dvignil se je in nadaljeval goreče. »Naj zvoni v pokoj njegovi duši. Kapucin ga je spovedal, jaz pa mu bom bral mašo. Dajte, prinesite mi obleko, da mu berem črno mašo!«

Družba se je še bolj vznemirila. Nekaj žena se je v strahu prekrizalo, moški so se v zadregi presedli.

»Ne norite!« mu je zaklical Munda, ki se ni mogel več znati. »Dovolj je norčij!«

»Pusti ga!« je Mara prevpila moža. »Naj bere mašo, naj bere črno mašo. Ima jo za kom brati!«

Slaparjev obraz je bil ves rdeč, mestoma sinji, oči je imel izbuljene.

»Kje je oltar in kje mašna knjiga?« Nekaj časa je iskal okoli sebe. Ko je zagledal na mizi veliko spominsko knjigo, jo je pograbil in položil na kredenco. Vzel je časo vina, jo pregrnil s prtičem in postavil ob knjigo. Naslednji hip se je okrenil k ljudem, razširil roke in zaklical polglasno: »Molite z menoj, verniki!« Obrnil se je spet h kredenci, se prekrizal in začel moliti v latinščini. V sobi je zavladala smrtna tišina. Ljudje so bili brez moči pred tem, kar se je dogajalo v Slaparjevi duši. Zunaj je še vedno zazvonilo, veter je tulil, klopoteci pa so bolj in bolj razbijali.

Slapar je odprl knjigo, da bi bral iz nje. Tedaj se je Mara opotekla iz sobe.

Slapar pa je »maševal« dalje. Križal se je, si trkal na prsi, dvigal oči k nebu in izgovarjal latinske besede. Niti slišal ni, kako je zunaj ostro počilo in kako so se »verniki« prepadeni pognali iz sobe.

Listal je po knjigi, da bi našel evangelij. Začel je kar na pamet: »In tedaj je stopil k njim in jim rekel...«

Ker se mu je ustavilo, se je sklonil nad knjigo.

»Ali imam pred seboj mašno knjigo?« ga je prešlo za hip. Toda že je bral glasno in pojoče:

»Kaj je naše življenje spodaj v mestu? Stok jetnikov v temnih celicah!«

Pel je in ni se mogel domisliti, od kod so te besede. Le toliko se je že zavedal, da niso iz evangelija.

»Tu sredi gorice, ob čaši rujnega vinca...«

Naglo se je obrnil od kredence.

Soba je bila prazna, stoli so ležali po kotih, kozarci na mizi so bili preobrnjeni, njemu nasproti pa so se režala na stežaj odprta vrata.

»Kje ste, ljudje? Kaj se je zgodilo?« je divje zakričal.

Tisti hip se je opotekel v sobo dr. Zeba.

»Kaj se je zgodilo?« je ponovil Slapar še silneje.

Zeba je poiskal najbližji stol in se spustil nanj.

(Nadaljevanje sledi)

Preskusimo jara žita na njihovo kalivost

Vsem žitaricam (razen ovsa) škoduje preobilo moče. Preteklo leto pa smo imeli obilo padavin. Rastna doba rastlin se je podaljšala in žito je v večji meri prisilno dozorelo (ista posledica kot v suhih letih, samo z drugim vzrokom).

Zadnja leta se je na Koroškem udomačilo takojšnje mlačenje žita z njive. Na polju posušeno zrnje že v navadnih letih vsebuje še velike količine vode. V preteklem letu pa žita skoraj ni bilo mogoče posušiti. Zaradi tega je žitno zrnje pri skladiščenju vsebovalo večji odstotek (tudi 20 %) vlage. Z ozirom na to, da v večini kmečkih obratov žito še ne oskrbuje tako, da bi se brez škode na kvaliteti lahko dobro presušilo, imamo v svo-

jih zalogah opravka s plesnobo in zatoholostjo, pri čemer pa močno trpi kalivost žita.

Že na posejanih ozimih, predvsem na rži, smo ugotovili slabo kalivost. Nič drugače ne bo letos pri jarih žitih. Vsled tega je nujno, da preizkusimo kalivost svojega semena, kar napravimo na naslednji način: Na plitek krožnik položimo pivnik (Löschpapier) in ga navlažimo z vodo. Pivnik podvijemo tudi pod krožnik. Tako obvit krožnik postavimo v večjo skledo, ki ima na dnu nekaj vode. Na pivnik položimo 100 zrn žita, ki smo jih odvzeli kot povprečen vzorec in naše za seme odbrane zaloge.

Zrna bomo položili na pivnik tako, da se med eboj ne dotikajo. Zaradi boljšega pregleda kaline sposobnosti je dobro, če od istega žita napravimo dva poskusa po 100 zrn. Krožnik s semenom damo na topel prostor, najbolje v kuhinji na okno. Vsak dan proti pogledamo, če je v skledi dovolj vode in je po potrebi prilijemo. Čez par dni pa bomo lahko ugotovili, da naš poskus že klije. Nekatera zrna imajo slabšo življenjsko silo in pričnejo kaliti pozneje. Zato pustimo vzorec 10—12 dni, nakar seštejemo normalno kaliva zrna. Tako na preprost način ugotovimo odstotek kalivosti semena.

Vsled slabe letine in povodni v Zgornji in Nižji Avstriji bo spomladi verjetno veliko pomanjkanje semena. Samo tisti, ki si bo pravočasno oskrbel dobro seme, lahko pričakuje dobre donose. Zato že zdaj pohitite z naročili. Kmečke gospodarske zadruge že sprejemajo naročila, spomladi pa bodo lahko oskrbele samo one kmete, ki so seme pravočasno naročili.

F. Hobel

Naš kmet in njegova trgovska miselnost

Vedno in vedno spet slišimo, kako donosna in izplačljiva je trgovina in kako slabo in malo donša naše kmetovanje.

V čem obstoja — na kratko povedano — trgovčeva tajnost obilnih zaslužkov in dohodkov? Predvsem v visokem, obilnem prometu. Promet, hitro kroženje in obratovanje premoženja, blaga in denarja — to je geslo današnjega časa in s tem tudi današnjega kmetovanja.

Čim več blaga premenimo, čim več prodamo, tem večji je dobiček. Kar velja za trgovca, je veljavno tudi za kmetovalca.

Pri trgovcu je zadeva naravno znatno lažja. Lahko je njemu blago premeniti in doseči primerni dobiček. Znatno težja je stvar že pri obrtniku. Le-ta mora za prodajo namenjeno blago šele v krajšem ali daljšem teku proizvodnje izdelati iz primernih surovin, da je sposobno za prodajo. V ta namen je obrtniku potrebno znatno večje vloženo (temeljno) premoženje, je potrebna delavnica, stroji itd., dočim trgovcu zadostuje šestokrat že skromen trgovski lokal, da doseže v njem visok promet. Majhno je njegovo vloženo premoženje, veliko pa njegovo obratno premoženje, premoženje v prometu (blago, denar).

V splošnem računajo, da je v trgovini od vsega premoženja le 10% vložena temeljnega; 90% premoženja pa je v ob-

Deteljnega semena bo letos primanjkovalo

Razen Italije je imela lani vsa Zapadna Evropa nizek pridelek deteljnega in lucerninega semena. Zato je na tržiščih že sedaj za tem semenjem izredno živahno povpraševanje. Tako je n. pr. na dunajski borzi za kmetijske pridelke v zadnjem času cena deteljnega in travnega semena narasla na 30.— šil. za kg, dočim se je že od leta 1952 naprej držala na 11.— šil.

Na trgu ponujajo večinoma le italijansko seme, ki pa našemu podnebjju ne odgovarja. Za domače seme ponujajo še znatno višjo ceno.

Kdor ima letos deteljno in lucernino seme, ga utegne zelo ugodno prodati, če ga bo pravočasno očistil in pustil preiskati na kalivost in čistočo.

Sredstvo, proti driski pri govedu

Spomladi pride na trg ADU-zdravilo. To sredstvo v najkrajšem času za gotovo ozdravi močno drisko pri govedu. Na komad živine in dan se daje tega sredstva ca. 20 dkg. 1 kg ADU pa bo stal 2.— do 2.50 šil.

Bela ali rumena koruza

V pretekli jeseni je na trgu primanjkovalo koruze za pitanje. Zadnje tedne pa so prišle pošiljke, in sicer bele koruze.

Kdor je navajen rumene koruze, gleda skeptično na belo koruzo in dvomi o njeni hranilni vrednosti. V ta dvom ga spravljajo tudi kure, ki je ne zobajo rade. Kure spadajo v vrsto ptičjih živali, katerih oko je občutljivo le za nekatere barve, ki ga nadražijo in s tem žival privabijo, dočim drugih sploh ne zaznamuje. Prav to pa je vzrok, da se kure za belo koruzo ne zmenijo dosti.

Bela koruza pa vsebuje iste količine hranilnih snovi kot rumeno zrnata trda koruza. Vsled tega je tudi pitovnost ena-

ka. Pač pa vsebuje nekoliko manjšo količino vitamina A. Za uspešno pitanje in zdravje živali pa je tudi vitamina A v beli koruzi dovolj.

Koruzo je lahko prebavljiva in jo svinje zato tudi rade žro. Vsled nizkega odstotka surovih vlaken se dobro izkorišča in je najboljša žito za pitanje.

Milocorn ima približno isto hranilno vrednost kot ječmen, vendar je slabše prebavljiv. Vzrok temu je visok odstotek vlaken, ki je v debeli luski. Za pitanje svinj milocorn ni primeren. Podajamo ga plemenskim svinjam namesto ječmena. Najbolje pa je, da ga mešamo z ječmenom in drugimi krepkimi krmili.

Nekaj o vrtnih škodljivcih

Preteklo zimo smo v Obvestilih opisovali bolezni, škodljivce in zajedalce pri naših poljščinah. Letos pa bomo opisali bolezni in škodljivce v vrtnarstvu.

Za dosego zdravih rastlin v vrtnarstvu je poleg dobrega semena, zadostnega gnojenja in oskrbe rastlin že velike važnosti zdravje in godnost zemlje. V zemlji se zadrži ogromno količino bolezni in škodljivcev, ki rastlino že v mladosti dobi napadejo. V vrtu je vsled tega nujno potrebno, da zemljo razkužimo in da jo od časa do časa nadomestimo z drugo zemljo. Na vrtu smemo uporabljati le dobro preperel gnoj in kompost. To so najosnovnejši pogoji za zdrave rastline in dobre pridelke.

Siva plesen: Glivica je v naravi močno razširjena in napade v največji meri oslabele rastline. Vobče napade le one rastline, ki imajo slabo življenjsko moč ali pa so imele v času rasti in razvoja neugodne življenjske pogoje. (Zbita, ravna zemlja, obilo padavin itd.) Največkrat najdemo sivo prevleko na čebuli. Njen splošni znak so vodeno prozorni stekleni madeži.

Zatiranje: Uspešno zatiramo to bolezen, če damo ugodne pogoje za rast in razvoj, predvsem pa dosti svetlobe. Izogibati se moramo prekomernega gnojenja z dušikom. Od-

mrle dele rastlin ne bomo dali na kompost, temveč na gnoj. Najbolje pa je, da jih takoj zažgemo.

Bela gniloba: (Becherpilz) napade več vrst zeli in povrtnin. Predvsem jo najdemo na kumarcah, solati in paradižniku. Pa tudi na krompirju, korenju, topinamburi, sončnicah, fižolu in drugih rastlinah se rada pojavlja.

Glivica te bolezni napade med rastjo stebela in stebelca, tako da rastline polagoma venejo in propadejo. Rastoče korenčnice napade tik nad zemljo, ali pa na podzemeljskem delu. Napadena gnila mesta so belo prevlečena s snovjo, ki je podobna vati.

Zatiranje: Paziti moramo, da zemlje z glivico ne okužimo. Bolne rastline pravočasno in previdno odstranimo in jih zažgemo. Zakuženo zemljo na vrtu je treba zamenjati. Na polju pa bomo uvedli pravi plodored poljščin.

Ako opazimo te vrste gnilobe pri vskladiščenih korenčnicah ali gomoljih, moramo le-te skrbno prebrati, gnile gomolje sežgati ali zakopati, ostale pa kmalu porabiti. Tekom polletja moramo taka skladišča razkužiti z žveplom. V ta namen vzamemo 6 gr žvepla na m² prostora.

Prof. ing. Vinko Sadar:

Izkoristimo slednjo možnost za večji in boljši pridelek krme

(Predavanje na kmetijskem visokošolskem tednu SKZ)

(3. nadaljevanje)

S fosfornimi gnojili dosežemo velik učinek že z majhnimi odmerki. Kalija moramo dati še razmeroma več, da povečamo pridelek. Največ je pa potrebno dušika, da bo pridelek mrve visok. Pri nas potrebujemo največ fosfora. Zato moramo najbolj gnojiti s fosfornimi gnojili. Kalija je v naših tleh več, zato damo manjše odmerke kalijeve soli. Slovenska Koroška pa potrebuje precej kalija, kakor kažejo izvidi kmetijskih poskusnih postaj.

Gnoj na travniku in pašniku nikdar ne more kriti potrebe vseh rastlin, toda pomaga pa odlično, in sicer s hranili kot s svojimi organskimi snovmi in z drobnimi živalkami. Nekoliko gnojna moramo dati ruši, toda le v kar najmanjših odmerkih, ki smo jih že zgoraj omenili, pač toliko, da ga lahko enakomerno razmečemo. Treba ga je torej razmetati kar se da na drobno, na kar največjo površino. Dopolnimo ga pa z gnojili in sicer z vsemi tremi, z dušikatimi, fosfornimi in kalijevimi. Če da negnojena ruša 40 q sena na ha, ga da z vsemi gnojili gnojena 100 q, z gnojili in z gnojem pa celo 160 q mrve na ha. Tako torej gnoj močno poveča pridelek na ruši. Razmečemo ga jeseni, na pašniku pa po končani prvi paši.

Zelo lep uspeh doseže, kdor ima ovce, če z njim tamari, se pravi, če jih zapre v prenosno ograjo, kjer morajo v majhnem prostoru ostati več dni, da ga temeljito pognojijo. Vendar ne sme ostati tamar na istem mestu več kot 3—4 dni in vsak m² pa naj pride po ena ovca. Le kjer volk ali baloh pokriva pašnik,

naj ostanejo ovce 6—7 dni in volka ne bo več.

Komposta dajmo 200—300 q na ha. Kompost vsebuje semena plevla, zato spada na rušo ne pa na njivo. Pripravimo si torej kar največ komposta.

Tudi gnojevka spada na travnike in pašnike. Razškrpimo jo dvakrat ali trikrat v času, ko trava raste. Skupno kakih 1000 hl na ha. Razredčimo jo s 6—8 kratno količino vode. S tem damo okoli 30 kg čistega fosfora, 120 kg dušika in 250 kg kalijevega okisa na ha.

Pri gnojenju zelenin smo se malce zadržali, ker z njim največ dosežemo in ker brez njega niti ne moremo pomisliti na večji pridelek krme. Gnojenje se izplača, saj so gnojila razmeroma cenejša kot pred vojno.

Največji uspeh dosežemo, če več let zaporedoma gnojimo z gnojili. Tedaj gnojila vsako leto bolj pomagajo. Šele čez 8—9 let pa pokažejo največji učinek. Prva leta se poveča pridelek le za polovico, so pa že kriti vsi izdatki za gnojenje.

Razjasnimo še vprašanje, zakaj deluje gnojenje na travniku šele čez nekaj let? To zaradi tega, ker je potrebno precej časa, da se spremeni ruša na boljše in ker redno gnojenje poveča v tleh skupno težo vseh korenin, se pravi količino humusa, ki izboljša notranje lastnosti tal, skratka, tla postanejo z gnojenjem rodovitnejša. Ruša slabega travnika se da izboljšati z intenzivno pašo in z izdatnim gnojenjem. Vsak travnik je z gnojenjem in s pravilno rabo mogoče spremeniti v izvrsten travnik, ki daje dvakrat več pridelka.

POMLAJEVANJE TRAVNIKOV

Če je travna ruša močno poškodovana, bodisi da so jo izpodjedli ogrci ali da jo je požgala suša in kadar ni nobenih koristnih rastlin več v ruši, je gospodarsko pravilno, da rušo preorjemo, zemljo pognojimo, eno ali dve leti rabimo za njivo — nikakor ne dalje! —, nato pa jo ponovno zasejemo z izbranimi semeni trav in detelj, ki jih pomešamo v kraju in zemlji in namenu ustrezno travno deteljno mešanico. Pomlajevali bomo torej travnike le v izjemnih primerih.

Če preorjemo travnik, uničimo strukturo in godnost tal in mnoge bakterije in druge drobnorazličke, ki sodelujejo pri rodovitnosti tal. Ko sejemo nov travnik, je v tleh razmeroma malo drobnorazličk in traja spet precej časa, preden se zemlja spravi v red, preden se ugotovi, kakor pravimo. To se zgodi šele tedaj, ko se zopet razvije življenje v tleh, potem ko je travnik nekoliko let nekako stradal zaradi manj življenja v tleh. Zato je dajal manj krme. To so tzv. letna stradanja, ki neogibno nastopijo na vseh zasejanih travnikih. Šele narava sama odstrani te zle posledice preoravanja travnika in izkoriščanja zemlje s servijo poljskih rastlin. V alpskem svetu je kljub temu preoravanje 10—15 letnih travnikov še močno v navadi. Tega nikar ne delati. Preoren travnik je treba takoj na novo obsejati.

V novejšem času dozoreva spoznanje, da dosežemo največje in najboljše donose le tedaj, če na eni strani smotno in za krajši čas pridelujemo krmno na polju v okviru poljskega kolobarja, na drugi strani pa z dobro oskrbovanimi travniki in pašniki.

(Se nadaljuje)

ratu, v prometu; v obrti in tovarni pa je približno polovica premoženja temeljnega in polovica obratnega.

Kako pa je v kmetijstvu? Tu je razmerje prav neugodno. 90% vsega kmetijskega premoženja je vložena v zemlji, stavbah, strojih, vprežni in užitni živini in samo 10% znaša obratno kmetijsko premoženje, ki je v prometu.

Ker edinole promet donša dohodek in dobiček, mora tudi kmet skrbeti, da dvigne promet, poveča obratno premoženje, to so predvsem gnojila, krmila in semenje ter gotovina.

Promet je v kmetiji naravno znatno počasnejši in težavnejši ter vsled vremenskih neprilik šestokrat tvegan. Kako dolga je pot od setve do žetve, od teleta do krave, od vsajenega drevesca do rodečega drevesa! Vremenske nezgode, bolezni itd. lahko na mah uničijo vse kmetovalčevo prizadevanje.

Kljub temu ničesar ne sme kmetovalca odvrti od skrbi, da bi došel po poti večjega prometa do večjih dohodkov.

Še pred dobrimi štiridesetimi leti smo delali in proizvajali na kmetiji predvsem le za dom, za neposredne potrebe domače družine.

Današnji čas z njegovimi velikimi izdatki za davke, zavarovanje, tok, obrtnike in zvišani življenjski standard vendar zahteva, da čim več pridelamo tudi za trg, za prodajo. Od nekdanjega ohišnega gospodarstva prihajamo tudi v kmetijstvu na tržno gospodarstvo.

Zanimiva in poučna je za nas ugotovitev, da povprečni avstrijski kmetijski obrati, ki redno vodijo knjige, rabijo le 20 do 30% vsega kosmatega dohodka (pridelka) za dom, 70 do 80% pa za trg, za prodajo. V večini naših ekstenzivnih kmetij bo razmerje menda ravno obratno.

Da bomo lahko obstali na naši zemlji, moramo postati konkurenčni z deželami, ki vedno bolj in bolj pritiskajo s svojimi višji pridelki na naš trg, moramo povečati naše obratno premoženje, dvigniti naš promet, moramo tudi mi skrbeti, da bo dala krava na leto najmanj 3.000 litrov mleka s 4% tolšče, da bo znašalo število oteletev na leto 85 do 90%, da bo znašala teža enoletne telice 270 do 300 kg, da bomo v plemenskem svinjaku dosegali na leto redno po 2 gnezdi od svinje, da bo znašala 8-tedenska teža pujskov enega gnezda 150 kg, da bo prirast na teži v štirih mesecih znašala 80 do 100 kg, da bo v kurniku po 180 do 200 jajc na leto in koš itd. itd.

Povečanje proizvodnje na žival in na hektar površine ter povečanje prometa je torej zahteva današnjega časa tudi v našem kmetijstvu. V naši neizprosno neusmiljeni dobi bo šel čas preko vsakega, kdor ne bo šel s časom!

Vernik

Zaradi pomanjkanja prostora je morala danes izpasti rubrika »Pravne zadeve v primerih«. Prihodnjič bomo prinesli zanimivo zbirko »Sprehodi po sodnijskih sobah«.

Italija za sodelovanje z Jugoslavijo

Na konferenci milanskega instituta za mednarodna vprašanja je imel italijanski zunanji minister Martino govor o mednarodnem položaju Italije in njeni zunanji politiki. Pri tem je poudaril tudi pomen tržškega sporazuma ter opozoril na boljše perspektive v odnosih med Italijo in

Jugoslavijo, ki znatno prispevajo k utrditvi miru na občutljivem področju Evrope. Martino je tudi podčrtal, da namerava italijanska vlada nadaljevati s politiko sodelovanja z Jugoslavijo in skleniti z njo sporazume, ki bodo omogočili, da bosta obe deželi povezali skupne akcije.

Edgar Faure zunanji miuister Francije

ster v Mendesovi, vladi leta 1952 pa kratko dobo tudi sam ministrski predsednik. S svojim ugledom, ki ga uživa v francoskem parlamentu samem, pa tudi v inozemstvu, mu ne bo pretežko uspešno zastopati koristi Francoske republike v svetu. (Slika AND)

Tudi Poljska prekinila vojno stanje z Nemčijo

Radio Varšava je v ponedeljek javil, da je poljska vlada sklenila prekiniti vojno stanje z Nemčijo. Prav tako kot nedavni sovjetski, se nanaša tudi poljski sklep na Vzhodno in na Zapadno Nemčijo. V tozadnem razglasu poljske vlade je med drugim rečeno, da bo sedaj lahko še uspešneje sodelovanje med Vzhodno Nemčijo in Poljsko na osnovi priznanja in upoštevanja meje vzdolž Odra—Nisa. To mejo pa zapadnonemška vlada ne priznava.

PO ŠIRNEM SVETU

Moskva. — Včeraj se je v Moskvi začelo zasedanje vrhovnega sovjeta. Ker je vsakoletno zasedanje vrhovnega sovjeta običajno šele koncem marca ali v aprilu, je letošnje predčasno sklicanje vzbudilo mnogo pozornosti na Zahodu in cinično, da na zasedanju sklepajo o izrednih zadevah.

Teheran. — Varnostne oblasti Perzije so odkrile v neki vili v bližini Teherana veliko tajno skladišče orožja. Kakor poročajo, gre za orožje, ki ga je zbrala ilegalna kominformistična organizacija v okviru perzijske vojske, ki so jo pred nedavnim razkrinkali.

Jščemo

sposobnega samostojnega

obratovodjo za večjo žago

Ponudbe na upravo lista

Tudi pešci morajo upoštevati prometne predpise

Neko porotno sodišče na Dunaju je obsodilo 53-letnega stavca Leopolda H. na štiri mesece težkega zapor, ker je kot pešec povzročil prometno nezgodo, pri kateri je neki vozač motornega kolesa izgubil življenje. Obtoženec je hotel s svojim prijateljem prekorati cesto. Ko sta bila na sredi ceste, sta zagledala, da se pešje po cesti motociklist ter sta obstala. V zadnjem trenutku pa je hotel obtoženec še pred motornim kolesom prehiteti na drugo stran ceste. Zaradi tega vozaču ni bilo mogoče, da bi kolo pravočasno ustavil ter je zadel v pešca in ga podrl na tla. Strmoglavil pa je tudi vozač in njegova

žena, ki jo je vozil na spremnem sedežu. Šofer si je zlomil lobanjo ter obležal mrtev in tudi žena je bila težko poškodovana.

Tehniški izvedenec je pri obravnavi izjavil, da šoferja ne zadene nobena prometno-tehnična krivda, pač pa je pešec ravnal nepravilno, ter se je pregrešil proti predpisu, ki zahteva naj pešci hodijo čez cesto po naj krajši poti, ker so ceste pridržane predvsem vozilom. V tem primeru, ko sta oba pešca obstala na cesti, šofer ni mogel računati, da si je obtoženec zadnji trenutek premislil, da je cesto še pred kolesom nenadoma prekoračil.

„Tehnika v gospodinjstvu“ na dunajskem pomladanskem velesejmu

Izredno zanimanje, ki je vladalo na jesenskem velesejmu za razstavo »tehnika v gospodinjstvu«, je pobuda za dunajsko velesejsko akcijsko družbo, da bo tudi na pomladanskem velesejmu, ki bo od

13. do 20. marca 1955, spet priredila posebno razstavo pod istim geslom. Na področju Rotunde, v nalašč za to izgrajeni hali v obsegu 2.500 m² bo prikazovalo sto tu- in inozemskih tvrdk najnovejše stanje v proizvodnji orodja in strojev za gospodinjstvo. Pralne stroje, orodje za različno uporabo, espresso-stroje itd. bo videti na tej razstavi, ki bo nudila obsežen pregled vseh novosti na področju gospodinjstva, ki omogočajo štednjo silo in časa.

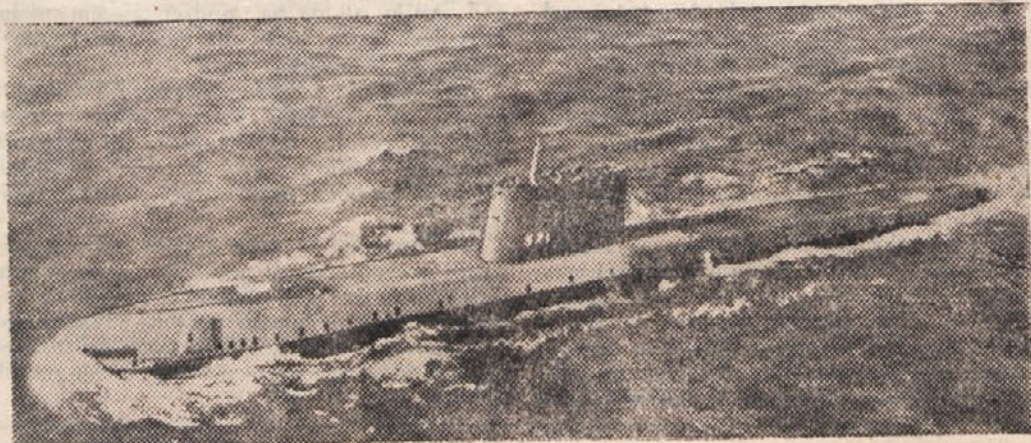
Dovolj je bil prebrisan

V Thunu v Švici živi bogat kmet, ki se zelo boji za svoje prihranke in je vedno v strahu, da bi mu jih kdo ne ukradel. Zaradi tega je svoje prihranke zakopal v vrtu. Toda kljub temu mu jih je nekdo ukradel. Kmet pa je bil dovolj prebrisan, da je nato vsem svojim sorodnikom in znancem začel pripovedovati, kam shranjuje denar in da je v tem skrivališču najbolj varen. Pripovedoval je, da mora v prihodnjih dneh spet skriti še tisoč frankov. Ko je to svojo namero dovolj razglasil, je stal ponoči na preži. In ni bilo slabo preračunano; nekega večera je res zagledal svojega svaka in ga zasačil, ko je kopal z motiko po vrtu. Tako je zvedel, kdo mu je tudi prvič ukradel skrite prihranke.

Mussolinijeva ljubica je kradla

Pariška policija je aretirala nekdanjo Mussolinijevo ljubico Magdo Fontagnes, francoski državni pravdnik pa jo je obtožil, da je nekemu pariškemu odvjetniku ukradla dragoceno sliko slikarja Utrilla. Mussolinijevo ljubico so Francozi po vojni obsodili na 15 let ječe zaradi sodelovanja s fašisti, a so jo pred kratkim pogojno izpustili in ji prepovedali bivanje v Parizu. Ker ni znala ceniti širokogrudnosti francoskih oblasti, se je ponovno znašla v arestu.

Prva atomska podmornica . . .

. . . je na svoji poskusni vožnji, ki jo je napravila pred nedavnim, presegla vsa pričakovanja svojih graditeljev, kakor poročajo iz Amerike. Podmornici, ki tudi po svoji velikosti (okoli 3000 ton) presegajo vse dosedanje podmornice, so dali ime „Nautilus“. Ne le na morju ampak sploh je „Nautilus“ prvo vozilo na svetu, ki vozi z atomskim pogonom, je torej prvi praktični dokaz, da je možno uporabiti atomsko energijo tudi za pogon strojev. „Nautilus“ je last ameriške vojne mornarice, ki ima baje v gradnji že več nadaljnjih atomskih podmornic. Zaloga energije na taki ladji je tolikšna, da lahko v enem mesecu obkroži celo zemljo. (AND)

Pojem

za elegantno

moško obleko

je **GAPP** prej **Petrasch**

specialna trgovina za gospoda

CELOVEC — KLAGENFURT
KARFREITSTRASSE 3

HOTELSKO PODJETJE SPREJME

natakarskega vajenca, starost 15—16 let, po možnosti dovršena glavna šola. Ponudbe pod »Natakar« na upravo lista.

Dam posestvo (9 ha) v najem. Naslov na upravi lista.

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Začetek oddaje — 5.50 Kmečka oddaja — 6.00 Glasbeni pozdrav — 7.00 Jutranji koncert — 7.55 Marsikaj zvenečega — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.10 Medigra — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Medigra — 11.25 Šolska oddaja — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro namešano — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Objave — 13.55 Slovenska poročila in objave — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Popoldanski koncert — 18.00 Radio nasveti — 19.55 Lokalna poročila — 00.05 Nočna oddaja.

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 5. februar:

8.45 Daljni pestri svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srea do srea (sl.) — 9.30 Športni obzornik (sl.) — 11.00 Dobre volje predpoldne — 14.35 Pozdrav nate — 16.20 Na valu vedrosti — 18.30 Prešernova oddaja (sl.) — 19.30 Avstr. smuč. prvenstvo — 20.15 Dober konec tedna — dobro vse!

Nedelja, 6. februar:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (sl.) — 9.00 Vesele note — 10.00 Maša — 11.30 Domači koledar za mesec februar — 13.45 Lovska ura — 15.00 Pozdrav nate — 17.00 Plesna glasba — 19.30 Lepe melodije — 20.15 Predvsem vedro — 21.30 Še naprej ostanemo veseli.

RADIO PROGRAM

Ponedeljek, 7. februar:

8.45 Duhovi prednikov — 14.05 Za našo vas (sl.) — 15.00 „Lumpaci vagabund“ — 15.30 Vrsta priljubljenih valčkov — 16.30 Zabava s Heinzom Conradom — 18.45 Zvočna slika: Voščilo po radiu ((sl.)) — 20.05 Borza šlagerjev.

Torek, 8. februar:

14.05 Zdravniški vedež. Poje in igra Miro Kernjak — 15.00 Iz preteklih dni — 18.45 Za kulisami pusta — 20.05 Angel z imenom Schmitt (glasbena komedija).

Sreda, 9. februar:

8.45 Iz ženskega sveta — 14.05 . . . sedaj pa igra Gorenjski kvartet ((sl.)) — 15.30 Tvoja najljubša melodija — 16.30 Kmečka godba — 18.45 Za ženo in družino (sl.) — 21.15 Karel in Ana.

Četrtek, 10. februar:

11.00 Ček in menica — 11.25 Zdravnik in ti — 14.05 Razvojne črte slovenske proze (sl.) — 15.00 Richard Wagner — 19.15 Ljubiti in ljubljen biti — 20.05 Pri nas doma.

Petek, 11. februar:

11.00 Zakaj plačujemo davke — 14.05 Od pravljice do pravljice ((sl.)) — 15.30 Plesi iz Predarlške — 18.45 Slovenske pesmi — 19.15 Zgrabí srečo! — 21.25 Glasba iz vsega sveta.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci — 6.30 Pregled tiska — 7.10 Jutranji orkestralni spored — 7.30 Gospodinjski nasveti — 7.40 Zabavna glasba — 11.00 Radijski koledar — 12.00 Kmetijski nasveti ali kmetijska univerza — 12.45 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 14.10 Melodije za razvedrilo — 15.15 Lahka glasba — 16.10 Utrinki iz literature — 16.30 Želeli ste — poslušajte! — 19.00 Radijski dnevnik — 23.00 Oddaja za tujino.

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 5. februar:

11.35 Ljubljanski akvareli — 12.10 Pojejo in igrajo Pohorski fantje — 13.00 Okno v svet — 15.45 Hrvatska narodna glasba — 17.10 Glasbene uganke — 18.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 6. februar:

8.00 Keglanje — šport delavcev — 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro — 9.00 Čarovnik iz Oza — 12.10 Slovenske narodne in partizanske pesmi — 13.30 Želeli ste — poslušajte! — 15.30 Zimski večer na Polici — 17.00 Radijska igra — 20.15 Večerni operni koncert.

Ponedeljek, 7. februar:

11.15 Pisal sem knjigo — 15.30 Beseda o

knjigi — 16.10 Rok Arih: Sprehod ob meji — 18.30 Zdravstveni nasveti — 20.15 Simfonični koncert ob obletnici smrti pesnika dr. Franceta Prešerna.

Torek, 8. februar:

6.35 Slovenske narodne pesmi — 12.10 20 minut z veselimi godci — 14.00 Za mlade pevce in godce — 16.10 Prešernove balade — 18.30 Športni tednik — 20.30 Miller: Smrt trgovskega potnika (radijska igra).

Sreda, 9. februar:

11.45 Pesmi iz Beneške Slovenije — 13.15 „Za prijetno popoldne . . .“ — 15.15 Igra trio Jože Kampač — 18.00 Ljudje med seboj — 20.00 Opera.

Četrtek, 10. februar:

6.35 Venček srbskih narodnih pesmi — 11.35 Kavkaške skice — 13.00 Ljudsko prosvetni obzornik — 14.00 Cesta je odprta — 15.45 Operetne in zabavne melodije — 18.10 Pesem skozi stoletja — 18.30 Modni kotiček — 20.15 „Četrtek večer . . .“ — 21.00 Franc Prešeren: Krst pri Savici.

Petek, 11. februar:

6.35 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 11.15 Hi, konjiček — 12.00 O boleznih vimen pri kravah — 12.10 Veseli slovenski napevi — 13.00 Obisk pri poklicnih gasilcih — 14.00 Iskreni prijatelj — 18.10 Poje Slovenski oktet — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.30 Zabavna in plesna glasba.